

Paul Kaaritan Rome Iainao Ati'o

Di'oraz kaarita daua'o

Paul saadan di'ora'a kaarita mishidainao Jesus Christ ati'o, Rome iainaoz ãmashaapan. Aonaa na'apainim zii Paul makouzon Rome iti, mazan kaina'a uaitapanii mishidainao mashaapan na'ii. Na'iki udakotan pamorowautan ãnao di'iti. (Romans 15:22; 16:21)

Di'ora'a pakaaritan ida'a, kaimanaiman Paul kainaabatan Kaimana'o Kuwai dau'an. Na'iki ukowaadan na'apa'oram wuru'u Tominkaru dakotanuz pidan kaimana'o nii. Paul kowaadan, aonaa bauda'apa pidan kaimana'o nii. Soo Jesus Christ, uruu bauda'apa kaimana'o manawun. Wamishidan dono Jesus, waso'ota-kao oia'o kazowautapan ai waunao, na'iki pa'ina'o mashaapa-karu taa-kao wa'ati. Uruu idi kaimana'o ni'i naa wamashaapan Tominkaru tuma.

Paul nyukunuu-kidan pakaaritan ida'an, ipai pidan oia'o pa'idiwaru, aonaa kanom ikodinan Tominkaru umanawunun. (Romans 3:23) Soo Tominkaru taa'o kazannaatin-kinai, Jesus Christ mawakan ida'an cross paawa'a. Kaina'a bauda'apa aimaakan ida'an, turuu Jewnao (Abraham takaan-daunnaouz), na'iki Gentilenao (pana'ainaouz pidannaou Jewnao ai) ikodan kazannaatin-karu. Ipai ãnao, ãikodan nii pakazannaatin-kinaa nii soo pamishidan ida'an Jesus Christ.

Kaarita buutinpan kida

Paul sakadan pakakuwaapan Kaimana'o Kuwai dau'u *1:1-17*

Ipai pidan oia'o, aipa'o pakazannaata-kaao *1:18-3:20*

Na'apam Tominkaru kazannaatan pidan *3:21-4:25*

Kakupa-karu ikoda-kaao Jesus Christ ida'an *5:1-8:39*

Jewnao na'iki Gentilenao aiapa-kaao ĩmishidan Jesus Christ *9:1-11:36*

Na'apam pidan kaduz zaamatanpa'oraz Jesus Christ ida'ati *12:1-15:13*

Paul katokontan pakakuwaapan *15:14-16:27*

¹ Di'ora'a kaarita, õgaru Paul di'iki'o, Christ Jesus poitoruz. Tominkaru zaamatan õgaru Christ Jesus apostlen nii, na'iki ubuutan õgaru kowaadapa'o nii pidannao ati uruu di'iki'o Kaimana'o Kuwai.

² Kotua'ora'a naa Tominkaru kowaada-kidan Kaimana'o Kuwai dau'u. Na'apa prophetnao saadan Tominkaru Paradan ida'a.

³ UDani daua'o wuru'u Kaimana'oraz Kuwai. Wuru'u udaniz, uruu wanaobanaa Jesus Christ. Ukaawankan dono pidan nii, King David takaan-daun uruu.

⁴ Mazan uruu mishi'o Tominkaru, na'iki aonaa usha'apatan oia'o. Umanawunu'o pama'ozakan ida'an Tominkaru kainaabatan pauDani manawun uruu, pakadishita-kidan ida'an uruu mawaka-karu di'iki.

⁵ Tominkaru aipan idi ipai pidannao taapan umanawun nii Jesus Christ, uaidan pakamunanun õ'ati Christ ida'an. Uzaamatan õgaru

kakuwaapa'o nii manawun ipai Gentilenao* ati, ñizo'ati kizi Christ pamishidan ida'an Tominkaru di'iki'o Kaimana'o Kuwai.

⁶ Aizii unao Tominkaru zaamataninao kapam, Jesus Christ pidanannaou'u naa unao.

⁷ Ukau'an òsaadan di'ora'a òkaaritan ipai unao mishidainao ati, Rome iainaouz, Tominkaru marainapanii unao na'iki uzaamatanii unao papidanannao nii manawun. Òtoriinpan waDaru Tominkaru ati, na'iki waNaobanaa Jesus Christ ati, marii kizi ukamunanun u'ati na'iki utaa kizi unyukunuu kaiman-kinaa nii.

Paul morowauta'azon Rome iainao mishidainao di'iti

⁸ Aizii kiwiin, kaiman manawun pugaru, òkian Tominkaru ati, Jesus Christ ida'an, ipai unao dau'an. Usha'apanum kau'an ipai'i naa wiizai kawana'ati pidannao kaunamunaatan umishidan Christ.

⁹⁻¹⁰ Tominkaru ati'o òkaudinan kaimanaiman ònyukunuu iki, òkowaadapan pidannao ati Kaimana'o Kuwai, uDani daua'o. Tominkaru aitapanii mishi'o kaiwuru'u òkianuz kaikapa'a: Karikaonan òtoriinpan Tominkaru ati òpishaan ukaminka'utan unao, na'iki utaapada kizi'i naa aizii òmorowautan unao di'iti.

¹¹ Tuukii manawun òtukapa'azon unao, òkakuwaapa kizi u'ati kaiman kida'o dau'u, Tominkaru sha'apataniaz ipai waunao ati. Òkaminka'uta'azon unao powa'a kizi utaan kaimanaiman unyukunuu Christ ati.

* **1:5** *Gentilenao*: pidannao pana'a'o Jewnao ai. Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

12 Kaikapa'o dau'ati'o kaiwuru'u òkianuz: òkaminka'utan nii unao, na'iki unao kaminka'utan nii kapam ògaru, wama'ozakadaaka kizi, wakowaadan ida'an wamishidan daua'o Christ.

13 Òmin-mishidannao, òaipan uaitapan, karikaonan da'i òdakotautan òmorowautan unao di'iti, mazan kaina'a da'i aimaakan kida towauda'uan ògaru. Òmorowauta'azon u'idi'iti turuu kizi òtominapa-kidan unao, ma'ozaka kizi umishidapan Christ, na'apa òtominapa-kidan kawan ba'oran Gentilenao, ba'oran donoi ii kida kapam, ma'ozaka kizi ìmishidapan Christ.

14 Òsha'apatan ni'o Tominkaru aitan wuru'u òkowaadapanuz Kaimana'o Kuwai ipai pidannao ati, donoi sannao ati na'iki wunao ati'i pana'ii kida'oraz ìmashaapan donoi ai. Aitapaabainao ati na'iki maaitapa-kainao ati.

15 Ukau'an tuukii òkowaada'azon Kaimana'o Kuwai unao ati kapam, Rome iainao.

16 Ògaru aonaa òkiba'azoo-kidan Kaimana'oraz Kuwai, usha'apanum kau'an uruu ida'ana'o Tominkaru aidan pama'ozakan, ukazannaatan ipai pidan mishida'oraz Kaimana'o Kuwai. Kiwiitapa, Jewnao bii iki'o pidannao, na'iki aizii ukazannaatan naa kapam Gentilenao.

17 Aizii wuru'u Kaimana'o Kuwaiz, ukainaabata na'apa'oram ida'an Tominkaru dakotan waunao kaimana'o pidannao nii, soo mishida-karu ida'an karikaonan. Na'apa kotua'o usaadauzo-kao Tominkaru Paradan ida'a: “Wuru'u pidan Tominkaru dakotaniaz kaimana'o pidan nii pamishidan ida'an, uruu karikaonanu'o nii

ukakupan.”†

Tominkaru pataka'utan pidannao oia'o dikin ii

18 Tominkaru aokazi ia'o kainaabatanii pato'oran pidannao ati, sha'apaapainaoouz oia'o, aona'oraz kawanu'o Tominkaru nii ĩ'ati. ĩsha'apaapan ida'an oia'o, ĩtowauda'uu ba'orainao pidannao aitapan Tominkaru daua'o.

19 Tominkaru pataka'utan sha'apatainao oia'o, usha'apanum kau'an ĩaitapanii Tominkaru dau'an, kaimanaimana'o ukainaabatan ĩ'ati padaua'o.

20 Tominkaru toman di'iki'o amazada, turua'o pidannao aitapan kaimanaiman uruu, ĩtukapan ida'an utomanii kida, ĩmatukapauzokan pu'u padamata uruu. Uruu ma'ozaka'o manawun, na'iki uruu umanawunu'o Tominkaru ipai patomaniinao ai. Ukau'an aonaa turuu pidan kian: Aonaa õaitapan Tominkaru, kii.

21 ĩaitapan pu'u padamata Tominkaru, mazan upu'u aonaa ĩtaapan uruu umanawunu'o nii, na'iki aonaa ĩkonaukii-kidan umanawunun. Maaitap-inaka karikaonan ĩdi'itinpan. Aona'a naa ĩka'iitan padi'itinpan sakitapa Tominkaru dau'u, ukau'an panyukunuu na'akan naa ĩdyaun oia'o dau'ati.

22 ĩtaapinan aitapaabainao nii, mazan maaitapin-kainao karikaonan ĩdyaun.

23 Aona'a naa ĩtaapan umanawun nii Tominkaru, wuru'u karikaonanu'oraz ukakupan, mazan ĩtominkarunĳitan naa ka'ui idi'o aimaakan kida toma-kao. ĩtoman patominkarun nii pidan kawan, kotu'uz kawan, wuniinao kaduz kida kawan, na'iki kowazaznao kawan.

† 1:17 Habakkuk 2:4

24 Uruu idi'o Tominkaru marina'atan İdyaun, İsha'apata kizi oia'o aimaakan kida panyukunuu aipan kawana'ati, na'iki madoronaa-daun kizi'i naa İkiaapaakan.

25 İmuudan naa pamishidan wuru'u mishi'oraz kuwai Tominkaru daua'o, aizii İmishidan naa mariidin-karu. İtaapan umanawun nii toma-kariwai kida aimaakan, na'iki İtukapa-kida pamarainpan İdyaun. Mazan aona'a naa İtaapan Tominkaru umanawun nii, toma'oraz İdyaun. Uruu pa'an turua'o ukonaukii-kida-kaao ipai dono. Amen.

26 Na'apa'o diki ia'o Tominkaru marina'atan İdyaun, marii kizi'i naa İkiaapaakan madoronaa-daun, padi'itinpan kawana'ati kakiba'azonna'o aimaakan dau'u. Ukau'an, zunnao upu'u İna'apan, aona'a naa İaipan paudaiaru Tominkaru aitan kawana'ati, mazan İkiaapan pamin-zunan kida'a naa.

27 Aizii daonaioranao na'apa kapam İdyaun, aonaa İaipan paudaiaro Tominkaru aitan kawana'ati, mazan tuukii İaipan pakiaapan pamin-daonaioran. Ukau'an, daonaioranao sha'apaapan idi kakiba'azonna'o aimaakan pamin-daonaioran tuma kida, Tominkaru kawinipinaatan İdyaun pataka'utin-karu idi.

28 Na'iki powa'a zii, İtaapan idi madiwautapaka'o kawan Tominkaru aitapa-kidaniaz padaua'o İ'ati. Uruu idi'o umarina'atan İdyaun, İsha'apata kizi'i naa kakiba'azonnao kida'o aimaakan padi'itinpan kawana'ati. Uruu idi'o İsha'apatan naa oia'o aimaakan kida, aona'oraz ukaimanan pidan sha'apatan.

29 Īkaduz ĩsha'apaapan oia'o aimaakan pa'idiwaru: ĩantamikitinan; ĩaipan pasha'apauz nii powa'a zii; ĩnaudapa pakaziwan ba'orainao pidannao; ĩkishauzin, ĩzowian pidan. Aizii na'apam nii ĩparadaakan, soo ĩzunaapaakan; ĩmariidinan; ĩkadakotinan pairiban dau'u; ĩdakoopan ba'oran pidan mashauda'u.

30 ĩmariidinan pairiban dau'u ĩaipan idi uunamunaa abata-kaao dikauda. ĩto'ora-kizaitapan Tominkaru; ĩdakomikitinan; ĩatadinpan, na'iki umanawun nii ĩkakuwaapan padau'an. ĩdi'itinpan pa'ina'o aimaakan dau'u pasha'apatakinaa nii oia'o. ĩdikintapan padaronao.

31 ĩdi'itinpan maaitapinaka karikaonan, aonaa ĩmishian paparadan. Aonaa ĩkaminka'utan pairiban, ĩaitapan pu'u ubaiaapan kasha'ora'o.

32 Tominkaru aitapa-kidani'i naa ĩ'ati sakitapa'o pakakinaori: pidannao na'apa'oraz ĩmashaapan, marii ĩmawakan, kia'oraz. ĩaitapan pu'u na'apa'o kakinaorii, mazan upu'u zii ĩsha'apaapan oia'o aimaakan kida. Na'iki ĩkonaukii-kida kapam baokoinao sha'apatan na'apa kida'o oia'o.

2

Tominkaru di'itapa aimaakan sakitapa

1 Aizii pugaru, dakota'oraz ba'oran pidan oia'o nii, na'iki pukian an udau'an: sakitapa'o wuru'u Tominkaru pataka'utanuz uruu. Pudau'ati'o kapam wuru'u puna'apanuz. Usha'apanum kau'an, na'apa'o kapam pugaru uruu kawan, pusha'apaapanii oia'o.

2 Na'iki waaitapa Tominkaru pataka'utan nii sakitapa'o ida'an ipai sha'apaapainao na'apa'o aimaakan.

3 Aizii pugaru, pudakotan ba'oran pidan oia'o nii, mazan upu'u pusha'apaapan uruu kaduz oia'o aimaakan kida. Pu'itiiman aona'o nii Tominkaru pataka'utan pugaru, upataka'utan dono sha'apaapainao oia'o?

4 Aonaa mooko pudi'itapan na'apam Tominkaru kamunanun manawun pu'ati? Pusha'apaapan pu'u oia'o, aonaa upataka'utan pugaru sariapa, na'iki utaan dobata amazada pu'ati, upataka'utan ua'ii pugaru? Aonaa mooko puaitapan Tominkaru kamunanunuz manawun pu'ati uaipan idi'o putanawatinan pu'oian ai?

5 Mazan dikintapa pugaru, aonaa pumuuda'azon pusha'apaapan oia'o. Ukau'an, puaipan ati'o wuru'u puto'oradanuz Tominkaru powa'a zii pu'ati, upataka'uta-kinaa nii pugaru wuru kamoo dono'o upataka'utanuz naa sha'apaapainao oia'o. Uruu dono, ipai'o nii pidannao aitapan sakitapa'o ida'ana'o Tominkaru dakotan pidan, oia'o pidan nii, oo kaimana'o pidan nii.

6 Tominkaru kawinipinaatan nii ipai waunao, washa'apatan kawana'ati aimaakan.

7 Kaina'a pidannao, aonaa ikashadinan pasha'apaapan kaimana'o aimaakan. Na'apa'o ida'an ikainaabatan mishi'o iaipan Tominkaru naubaan na'iki utaapan idyaun umanawunnao nii, na'iki utaa kizi i'ati karikaonanu'o kakupakaru. Inao ati'o nii Tominkaru taan karikaonanu'o kakupakaru.

⁸ Mazan pidannao sha'apaapainaoz aimaakan panyukunuu aipan kawana'ati, dikintapainaoz mishi'o kakinaorii, na'iki sha'apaapainaoz pa'atiaaka oia'o aimaakan. Īnao ati'o nii tuukii Tominkaru to'oran, na'iki tuukia'o nii upataka'utan ĩdyaun.

⁹ Ipai pidannao sha'apaapa'oraz oia'o aimaakan kida, ĩbaiaapan nii kasha'ora'o na'iki kaziwa'o. Aitaniimana'o nii Jewnao baiaapan kasha'ora'o, na'iki Gentilenao, na'apa'o nii ĩbaiaapan kapam.

¹⁰ Mazan pidannao sha'apaapa'oraz kaimana'o aimaakan, ĩnaou'o nii Tominkaru naubaa. Utukapan nii ĩdyaun umanawunnao nii, na'iki utaan nii ĩnyukunuu kaiman-kinaa nii. Aitaniimana'o utaan Jewnao nyukunuu kaiman-kinaa nii, na'iki Gentilenao, na'apa'o nii utaan ĩ'ati kapam.

¹¹ Usha'apanum kau'an, Tominkaru ati aonaa na'ia'oram pidan powa'a'o umanawunun pairiban ai.

¹² Aizii Gentilenao, aonaan pu'u ĩaitapan kakinaorii Tominkaru dyuudaniaz Moses ida'an. Mazan ĩsha'apatan an oia'o, upu'a'o nii Tominkaru pataka'utan ĩdyaun. Aizii Jewnao, ĩaitapanii pa'an wuru'u kakinaorii, ukau'an, ĩsha'apatan an oia'o, Tominkaru pataka'utan nii ĩdyaun ĩdikintapan idi paaitapanii kakinaorii.

¹³ Usha'apanum kau'an, aonaa Tominkaru dakotan pidan kaimana'o pidan nii, ĩaitapan idi kakinaorii, mazan ĩizo'atin idi pa'an kakinaorii.

¹⁴ Aizii Gentilenao, aona'oraz ĩaitapan Tominkaru kakinaori. Mazan ĩsha'apatan an sakitapa aimaakan panyukunuu kowaadan

kawana'ati, na'apa'o kainaabata ñaitapan panyukunuu ii kaimana'o aimaakan, na'iki oia'o aimaakan.

¹⁵ Pidannao na'apa'oraz ñkaduz, kaina'a'o kawanu'o Tominkaru kakinaori saadinpan ñnyukunuu ii. Ñnyukunuu kowaada kapam mishi'o wuru'u na'apa'oraz. Usha'apanum kau'an, panaadon ñnyukunuu kowaada ñ'ati ñsha'apatan kaimana'o aimaakan, na'iki panaadon, oia'o aimaakan.

¹⁶ Ukau'an, ipai'o nii kaikapa kida'o aimaakan sha'apan wuru kamoo dono'o, Tominkaru dyuudanuzu naa Jesus Christ tiwaa-kidapan na'iki upataka'utan pidannao, ñdizapanii kida padi'itinpan kawana'ati. Kaikapa'o wuru'u Kaimana'o Kuwai Õkowaadapaniaz.

Jewnao na'iki Tominkaru kakinaori

¹⁷ Aizii pugaru, pudakotinpan Jew nii, tuukii punyukunuu kakinaorii dau'ati. Pu'atadinpan, na'iki pukian: waunao Tominkaru pidannao manawun.

¹⁸ Puaitapa kanom Tominkaru aiapanii pusha'apatan. Na'iki tominapa-kida-kariwai pugaru kakinaorii dau'u, pusha'apata kizi sakitapa aimaakan.

¹⁹ Puzauda-kidan turuu pukainaabatan na'apam Tominkaru aipan mashaapa-karu, wunao ati'i ishaawun kawanuinaouz. Na'iki puzauda-kidan Kanada'o kawanu'o pugaru wunao ati'i maruta'o ida'a'o kawanu'oraz ñmashaapan.

²⁰ Na'iki puzauda-kidan turuu pukakinaotan pidannao, maaitapin-kainao kawanu'oraz.

Na'iki puzauda-kidan turuu putominapa-kidan koraiziannao kawanuinaouz pidannao. Usha'apanum kau'an, kakinaorii di'iki'o puaitapan ipai wuru'u aitapa'azoo-kariwaiz Tominkaru dau'u, na'iki mishi'o dau'u.

²¹ Mishi putominapa-kida pidannao Tominkaru kakinaori dau'u. Kandii nii mooko aonaa putominpan puizo'atin wuru'u kakinaorii? Pukian pidannao ati: Aonaa ukoidapa'ana'a. Aizii pugaru, aonaa mooko pukoidapan?

²² Pukian pidannao ati: Aonaa uba'orantapa'ana'a umin-mazidan kaina'an pu'u. Aizii pugaru, aonaa mooko puba'orantapan? Pukachama'idin ba'oran kaduz pidannao tomanii ai patominkarun nii. Aonaa mooko pukoidapan kawinipinaa kida'o aimaakan ĩtoriiinpauz-kizi dapunaa iki?

²³ Pu'atadinpan, Tominkaru taan idi unao ati pakakinaori Moses ida'an. Aonaa mooko pidannao paradan dikauda Tominkaru dau'an, pudikintapan idi ukakinaori?

²⁴ Na'apa usaadinpan Jewnao dau'an Tominkaru Paradan ida'a: "Unao sha'apatan idi'o oia'o aimaakan, Gentilenao dakoopan Tominkaru."

²⁵ Kaimana'o wuru'u chootin-karuz, * puizo'atin an Tominkaru kakinaori. Mazan pudikintapan an kakinaorii, na'apa'o pugaru Gentilenao kawan, aona'oraz ĩchoota-kao.

²⁶ Ukau'an na'apa kapam Gentilenao, aona'oraz ĩchoota-kao padamata, ĩizo'atin an kakinaorii.

* **2:25** *chootin-karu*: Putukapa 'chootin-karu' daua'o kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

Tominkaru tukapan nii ĩdyaun papidanannao nii na'apa choota-kariwainao kawan.

²⁷ Pidan aona'oraz padamata uchoota-kaos, mazan upu'u uizo'atin Moses saadanii kakinaorii. ĩdakotan nii Jewnao oiainao nii, ĩdikintapan idi wuru'u kakinaoriiiz, usaada-kaos pu'u ĩnao ati, na'iki ĩchoota-kaos pu'u padamata.

²⁸ Usha'apanum kau'an aonaa mishi'o mani Jew uruu, udaru na'iki udaro Jewnaoun idi, oo uchootinpan idi Jewnao kakinaorinaa kawana'ati.

²⁹ Mazan pidan mishi'oraz manawun Jew, uruu wuru'u sakitapa'oraz pa'an udi'itinpan. Ukau'an, mishi'oraz manawun chootin-karu, usha'apatakaos pidan nyukunuu ii, aonaa unanaa ida'a mani. Saada-kariwaiz kakinaorii, aonaa upana'adan pidan nyukunuu. Kaimana'o Doronaa wuru'u pana'ada'oraz pidan nyukunuu, na'iki Tominkaru wuru'u nauba'o ni'oraz uruu, aonaa pidan mani.

3

Tominkaru kaduz umishiauzon paparadan

¹ Ukau'an, na'apa'oram ida'an mooko waunao Jewnao wazootapan Gentilenao? Oo na'apam dii mooko ukaimanan wuru'u pidan chootinanuz?*

² Kaina'a iriba. Umanawunu'o sha'apa'o: Tominkaru tauzonuz pakakinaori waunao Jewnao ati, wataapan ni'o.

* **3:1** *chootinanuz*: Putukapa 'chootin-karu' daua'o, kaarita token ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

³ Aonaan idi Jewnao sha'apatan wuru'u “washa'apatan nii,” ĩkii kiziz Tominkaru ati, ukau'an na'apam ni'i naa aizii? Turua'o nii sha'a Tominkaru marina'atan wuru'u ukowaadaniaz pasha'apatan nii, aonaan idi Jewnao sha'apatan wuru'u “washa'apatan nii” ĩkii-kiziz?

⁴ Aonaa turuu una'apan! Tominkaru, ukaduz umishiauzon paparadan, ipai pidan mariidin-auzon pu'u padamata. Kaikapa usaadinpan Tominkaru paradan ida'a: “Pugaru Tominkaru, kainaabata-ka'o nii sakitapa'o puparadan. Aizii pidan dakotan dono pumariidinan kootowapa-kizai ii, mazan upu'u aona'o nii na'iam pumariidinan ikoda-ka'o.”†

⁵ Mazan washa'apataniaz oia'o kainaabatan an Tominkaru ukaduz usha'apatauzon sakitapa aimaakan, na'apam nii wakian aizii udau'an? Turuu mooko wakian kaikapa'a: “Aonaa usakitapan wuru'u Tominkaru pataka'utanuz waunao, washa'apatan dikin ii oia'o.” (Kaina'a pidannao na'apa'o ĩdi'itinpan.)

⁶ Aonaa turuu una'apan! Aonaan dono mani Tominkaru sha'apatan sakitapa aimaakan, ukau'an aonaa mani turuu ukootowapa-kidan ipai pidannao.

⁷ Mazan kaina'a'o nii panaadon pidan kian kaikapa'a: “Tominkaru pataka'utan waunao, aonaan idi washa'apatan udyuudanii washa'apatan. Na'apa'o ida'an, kaimanaiman uaitapa-ka'o Tominkaru, ukaduz umishiauzon paparadan. Uruu idi utaapa-ka'o umanawunu'o

† 3:4 Psalm 51:4

nii. Mazan kandii nii mooko upu'u zii upataka'utan waunao wa'oiian dikin ii?"

⁸ Putamakapan an na'apa'o di'itinapa-karu, kaikapa'o nii panaadon pukianu'u: "Kaimana'o wuru'u washa'apatanuz oia'o, pidannao konaukii-kida kizi Tominkaru, usha'apatan idi sakitapa aimaakan," kii. Tominkaru pataka'utan nii ĩdyaun, pidan na'apa'oraz udi'itinpan. Mazan upu'u kaina'a pidannao mariidinan õdau'u. ĩkian, na'apa'o kaikin õtominapa-kidan pidannao.

Ipai pidan sha'apata'o oia'o

⁹ Ukau'an, kaimana'o mooko waunao powa'a zii Gentilenao ai? Aonaa! Ōkainaabata sha'atii u'ati, ipai pidan, Jewnao oo Gentilenao, oia'o poitoruitapanii pa'idiwaru.

¹⁰ Kaikapa usaadinpan Tominkaru Paradan ida'a'a:

"Aonaa na'ia'oram pidan kaimana'o Tominkaru awun za'a,
aonaa bauda'apa.

¹¹ Aonaa na'ia'oram pidan kaimanaimana'o uaitapan Tominkaru kaduz;

aonaa ĩaipan paaitapan Tominkaru dau'u.

¹² Ipai'i naa pidannao padantan Tominkaru ai; ipai ĩdyaun madiwautapa-ka'o karikaonan.

Aonaa kanom sakitapa'o usha'apatan aimaakan, aonaa bauda'apa."[‡]

¹³ "Īparadan kachama'idiikii, na'apa baaranai dyu-pushan kawan.

Īmariidapan pairiban."[§]

[‡] 3:12 Psalm 14:1; Psalm 53:1-3 [§] 3:13 Psalm 5:9

“Īkaziwaa pidan paparadan idi,

na'apa kowazaz arotanii kawan.”*

14 “Īparadan kashauda'u na'iki pamanamiki tuma.”†

15 “Kadiman ĩmakon ĩzowia'anan pairiban.

16 Na'itim karikaonan ĩmakon, ĩpataka'uan na'iki ĩkasha'oradan pidannao nyukunuu.

17 Aonaa ĩaitapan na'apam mashaapa-karu kaiman ba'orainao tuma.”‡

18 “Aonaa ĩtarian Tominkaru umanawunu'o ai.”§

19 Aizii waaitapa, na'apam Tominkaru kakinaori kian, mashaapainao ati'o kakinaorii waranu'u. Aonaa kizi na'itim pidan paradan pakazannaatin-kinaa nii. Na'iki ipai kizi pidannao kadishitan Tominkaru kanaapu'u pataka'uta-karu nii pa'idiwaru, pa'oian dikin ii.

20 Usha'apanum kau'an, aonaa na'ia'oram pidan Tominkaru dakotan kaimana'o pidan nii, usha'apatan ida'an aimaakan kakinaorii kawana'ati. Mazan kii'an wuru'u kakinaoriiiz, soo ukainaabatan wa'ati, ipai waunao oiainao pa'idiwaru.

*Na'apam wadakota-kao
kaimana'o pidan nii*

21 Mazan aizii Tominkaru kainaabata'a naa na'apa'oram ida'ana'o udakotan waunao kaimana'o pidan nii. Aonaa kakinaorii izo'ati-kao ida'an mani. Kotua'ora'a naa Moses na'iki Tominkaru prophetinnao saadauzon na'apa'o dau'u.

* 3:13 Psalm 140:3 † 3:14 Psalm 10:7 ‡ 3:17 Isaiah 59:7

§ 3:18 Psalm 36:1

22 Tominkaru dakotanuz pidan, kaimana'o pidan nii, umishidan ida'an Jesus Christ. Ipai sha'apa'oram pidan mishida'o, aonaa kanom pana'a'o nii.

23 Usha'apanum kau'an ipai pidan oia'o pa'idiwaru, aonaa kanom ikodinan Tominkaru umanawunun.

24 Mazan Tominkaru dakotan pidan, kaimana'o pidan nii, soo ukamunanun idi manawun. Christ Jesus mawakan ida'an, uso'otan waunao wap-ataka'uta-kao ai wa'oian dikin ii.

25 Tominkaru taan Jesus Christ mawaka'o nii na'iki shoota'o nii paizain pidannao oian mainaabata-kinao nii, imishidan idi umawakan i'oian dikin ii. Na'apa'o ida'an Tominkaru kainaabatan, ukaduz usha'apatauzon sakitapa aimaakan. Kotua'a naa, Jesus Christ kaawan ua'ii, aonaa zii upataka'utan pidannao i'oian dikin ii.

26 Mazan aizii, Tominkaru kainaabatan, ukaduz usha'apatauzon aimaakan sakitapa, udakotan ida'an ipai mishidainao Jesus, kaimana'o pidannao nii.

27 Una'apan kau'an, kandii mooko zoobaba wa'atadinapa-kinaa nii? Aonaa kanom! Waizo'atin ida'an sha'a Tominkaru kakinaori? Aonaa! Soo wamishidan ida'an pa'an.

28 Ukau'an, Tominkaru dakotan waunao kaimana'o pidan nii, wamishidan ida'an Jesus, aonaa washa'apatan ida'an mani aimaakan kakinaorii kawana'ati.

29 Jewnao pa'idiwaru Tominkarun mooko wuru'u Tominkaruz? Aonaa mooko Gentilenao Tominkarun mani kapam uruu? Gentilenao Tominkarun kapam wuru'u uruuz.

³⁰ Wamishida kaina'a bauda'apa Tominkaru, uru'o nii dakota Jewnao kaimana'o pidannao nii, ĩmishidan ida'an Christ. Na'iki uru'o nii dakota Gentilenao kaimana'o pidannao nii, ĩmishidan ida'an kapam Christ.

³¹ Ukau'an turuu mooko wamarina'atan wuru'u kakinaoriiz mishida-karu ida'an? Aonaa turuu! Mishi'oraiman, wataapa wuru'u kakinaoriiz umanawunu'o nii.

4

Tominkaru dakotan Abraham kaimana'o pidan nii

¹ Ukau'an, na'apam wakian Abraham dau'an, waunao Jewnao doku-zu-daunuz? Na'apa'oram ida'an Tominkaru dakotan uruu kaimana'o pidan nii?

² Umishiin an mani Tominkaru dakotan uruu kaimana'o pidan nii, usha'apatan idi kaimana'o aimaakan, turuu mani u'atadinpan. Mazan aonaa turuu u'atadinpan Tominkaru ati, usha'apatan ida'an aimaakan.

³ Tominkaru Paradan saada-kariwai kian, "Abraham mishida Tominkaru, uruu idi Tominkaru dakotan uruu kaimana'o pidan nii."

⁴ Pidan kaudina'o kanaobanaatinapa, puraata taa-ka'o dono u'ati, ukaudinan winipinaa wuru'u, aonaa na'apani'o mani.

⁵ Mazan Tominkaru dakotan pidan kaimana'o pidan nii, aonaa pidan sha'apatan idi'o mani aimaakan, soo umishidan idi'o Tominkaru, turua'oraz udakotan oia'o pidan, kaimana'o pidan nii.

6 Na'apa King David kian pidan konaukian dau'an, Tominkaru dakotan idi uruu kaimana'o pidan nii, aonaa usha'apatan idi mani aimaakan. Ukian:

7 “Konaukia'o pidan wuru'u Tominkaru mainaabataniaz u'oiian kida,
aona'oraz powa'a Tominkaru nyukunuitapan u'oiian!

8 Konaukia'o pidan wuru'u,
Tominkaru tukapaniaz aona'o kawan u'oiian.”*

9 Aizii wuru'u konaukii-karu David kii-kiziz, choota-kariwainao† ati'o mooko karikaonan utaa-kao, oo aona'oraz ichoota-kao ati'o kapam? Wakian sha'atii, Abraham mishidan idi Tominkaru, udakotan uruu, kaimana'o pidan nii.

10 Ukau'an, na'apaini'oram mooko Tominkaru dakotan Abraham, kaimana'o pidan nii? Uchootinan dauna'ana'o, oo uchootinan ua'ia'o zii? Uchootinan ua'ia'o zii!

11 Abraham chootinan kainaabata wa'ati Tominkaru dakotan uruu, kaimana'o pidan nii, umishidan idi, pachootinan ua'ii zii. Ukau'an ipai mishidainao Tominkaru, aona'oraz padamata ichoota-kao, Tominkaru dakotan i'dyaun kaimana'o pidannao nii, imishidan idi. Ukau'an ipai mishidainao, idaru wuru'u Abraham, imishidan idi uruu kawan, aonaan pu'u padamata ichootinan.

12 Na'iki uruu kapam choota-kariwainao daru, na'apa'oraz kapam imishidan Tominkaru, Abraham mishidan kawan pachootinan ua'ii zii.

* 4:8 Psalm 32:1-2 † 4:9 *choota-kariwainao*: Putukapa 'chootin-karu' daua'o, kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

13 Kotua'a naa, Tominkaru kowaadan dono pataan nii ipai imi'i baara Abraham ati na'iki utakaan-daunnao ati, ñ'idiwau nii, aonaa Abraham izo'atin idi'o mani kakinaorii, mazan Abraham mishidan idi'o pa'an Tominkaru. Umishidan idi, Tominkaru dakotan uruu, kaimana'o pidan nii.

14 Tominkaru kowaadaniaz pataan nii zaamata-kao an mani pidan izo'atin idi kakinaorii, madiwautapaka mani pidan mishidan Tominkaru. Ukau'an madiwautapaka mani kapam Tominkaru kowaadanuz pataan nii aimaakan Abraham ati.

15 Usha'apanum kau'an wuru'u Tominkaru kakinaorii, uto'orada Tominkaru pidannao ati ñmaizo'atikan idiz. Mazan aonaan dono mani kakinaorii nii, aonaa kanom mani pidan dikintapa.

16 Ukau'an, wazaamatan nii Tominkaru kowaadaniaz pataan nii, soo wamishidan idi Tominkaru. Una'apan kau'an, ipai Abraham dainao, mishi'o nii ñzaamatan Tominkaru kowaadaniaz pataan nii ñ'ati, usha'apanum kau'an mawinipinaa-daunu'o Tominkaru taa'azon ñ'ati wuru'u. Utaa'azoo-kao, aonaa soo taapainao kakinaorii ati'o mani karikaonan, mazan ba'oran kaduz pidannao ati'o kapam, mishidainauz Tominkaru na'apa Abraham mishidan kawan. Usha'apanum kau'an, Abraham uruu ipai mishidainao daru.

17 Na'apa usaadinpan Tominkaru Paradan ida'a Abraham dau'an: "Iriba'o nii ba'oran kaduz pidannao dakotan pugaru padaru

nii,”‡ kia'o usaadinpan. Ukau'an, Tominkaru kowaadaniaz pasha'apatan nii, turuu umishidaka-o, usha'apanum kau'an Tominkaru wuru'u na'apa'oraz. Uruu Abraham mishidaniaz. Uruu turua'o ukakudan mawaka'o pidan, na'iki turua'o uparadan ida'an aimaakan kida tominan aona'oraz zii utukapauzo-kao.

¹⁸ Abraham mishida na'apam Tominkaru kian patakaannao ni'o dau'an. Aonaa ukashadinan pazaudapan Tominkaru sha'apatan ukowaadaniaz pasha'apatan nii, uaitapan pu'u aona'a naa turuu patoman paudani nii. Uruu idi'o ba'oran kaduz pidannao dakotan uruu padaru nii, na'apa Tominkaru kian kawana'ati Abraham ati, “Iriba'o nii putakaannao, na'apa wizinao kawan, aona'o nii kanom ka'iitan paaitaan İdyaun,” kia'o ukian.

¹⁹ Pakawan umishidan Tominkaru sha'apatan nii wuru'u ukowaadaniaz pasha'apatan nii u'ati, uaitapan pu'u aonaa paka'iitan naa patoman paudani nii. Usha'apanum kau'an uruu dono maonapa'ora'a naa 100 uwunun. Na'iki udaiaro Sarah, maskonnaou'u naa kapam, aona'ora'a naa turuu okaudanin.

²⁰ Mazan upu'u aonaa Abraham pana'adan panyukunuu pamishidapan ai Tominkaru kowaadanuz pataan nii iriba utakaannao nii. Mazan mishi'oraiman, powa'a zii uma'ozakadan pamishidapan, ukau'an ukonaukii-kida Tominkaru umanawunun usha'apata'azonii dau'an pa'ati.

²¹ Abraham aitapa kaimanaiman, turuu Tominkaru sha'apatan wuru'u ukowaadaniaz

‡ 4:17 Genesis 17:5

pasha'apatan nii.

²² Ukau'an Abraham mishidan idi'o, Tominkaru dakotan uruu kaimana'o pidan nii.

²³ “Tominkaru dakotan uruu kaimana'o pidan nii,” kia'oraz usaadinpan, aonaa Abraham dau'ana'o mani karikaonan.

²⁴ Mazan usaada-kao na'apa, waaitapa-kinaa ni'o Tominkaru dakotan nii waunao, kaimana'o pidan nii kapam, wamishidan idi Tominkaru, kakuda'oraz waNaobanaa Jesus mawaka-karu di'iki.

²⁵ Tominkaru taapadan pidannao zowian Jesus Christ wa'oiian dikin ii. Na'iki ukakudan powa'a iti uruu, turuu kizi udakotan waunao, kaimana'o pidannao nii.

5

Tominkaru dakotan waunao, kaimana'o pidannao nii

¹ Ukau'an, Tominkaru dakotan idi waunao kaimana'o pidannao nii wamishidan idi, aizii kaimanaaka'a naa waunao Tominkaru tuma, wanaobanaa Jesus Christ ida'an.

² Wamishidan idi Christ, una'akan waunao Tominkaru kamunanun ida'ati, na'apa'o ida'a'o wamashaapan kai. Na'iki tuukii wakonaukian, waaitapan idi mishi'o nii Tominkaru taan wa'ati diina'iti'i paugaru kaduz umanawun-karu.

³ Mazan turuu kapam wakonaukian wabaiatinan dono, usha'apanum kau'an wabaiatinan tominapa-kida waunao aonaa kizi wakashadinan.

⁴ Aizii aonaan idi wakashadinan, kaiman Tominkaru ati. Ukaimanan idi wa'ati, aizii

wazaudapan naa utaan ukowaadauzoniaz pataan nii wa'ati.

⁵ Wuru'u wazaudapaniaz, aona'o nii ukasharutan wanyukunuu. Usha'apanum kau'an mishi'o Tominkaru marainpan waunao. Na'apa ukowaada-kidan wa'ati Kaimana'o Doronaa ida'an, uruu utaaniaz naa wa'ati.

⁶ Tominkaru aitanii kamoo kawana'ati, Christ mawakan oiainao pidannao dikin ii, aonaan pu'u waka'iitan wamuudan oia'o.

⁷ Aonaa kanom ka'iitan pazowii-kidinan pidan kaimana'o umashaapan dikin ii. Kaina'a mani ba'oran pidan turua'o uzowii-kidinan pidan kaimana'o manawun dikin ii.

⁸ Mazan Tominkaru, ukainaabata pamarainpan manawun waunao, wa'oian pu'u, uduyuda zii Christ mawakan waunao dikin ii.

⁹ Tominkaru dakotan idi waunao, kaimana'o pidannao nii, Christ mawakan ida'an, ukau'an waaitapa mishi'o nii Christ kazannaatan waunao wabaiaapan ai Tominkaru to'oran diina'iti'i, upataka'utan dono'o naa oiainao.

¹⁰ Tominkaru tarubanao zii da'i waunao, mazan uponaruitan waunao pauDani mawakan ida'an. Uponaruitan idi waunao, waaitapa mishi'o nii ukazannaatan waunao, Christ kakupan ida'an.

¹¹ Aonaa uruu mani karikaonan, mazan wakonaukian kapam Tominkaru sha'apatan idi aimaakan wanaobanaa Jesus Christ ida'an. Uruu toma'oraz waunao Tominkaru paonarunao nii.

Adam ida'an mawaka-karu, mazan Christ ida'an kakupa-karu

¹² Bauda'apa'o pidan, Adam, dikintapan idi Tominkaru, ipai pidannao oian. Na'iki

usha'apatan idi oia'o, ipai pidan mawakauzo pa'idiwaru. Usha'apanum kau'an, Adam sha'apatan dono oia'o, ikoda'o nii ipai utakaan-daunnao wuru'u sha'apata'oraz oia'o.

¹³ Pidannao sha'apaapanii oia'o, Tominkaru taan ua'ii pakakinaori kida Moses ida'an, mazan aonaa udakotan ĩdyaun dikintapainao nii kakinaorii, usha'apanum kau'an aonaa zii utaan pakakinaori uruu dono.

¹⁴ Mazan upu'u, Adam dikintapan di'iki'o Tominkaru, atii Tominkaru taan ida'ati pakakinaori Moses ida'an, ipai pidan mawakauzo pa'idiwaru, aonaan pu'u padamata ĩdikintapan sariaapa'o Tominkaru di'iki'o kakinaorii, Adam kawan.

Aizii Adam, Christ kawanu'o wuru'u, kaawa'o ni'oraz udawu'ati zii.

¹⁵ Mazan Christ sha'apataniaz kaimana'o aimaakan wa'ati, pana'a'o Adam sha'apatanii oia'o aimaakan ai. Ipai pidan mawakauzon, bauda'apa'o pidan, Adam, dikintapan idi Tominkaru. Mazan wuru'u Tominkaru kamunanunuz, powa'a'o zii umanawunun, iriba udakotan pidannao, kaimana'o pidannao nii, bauda'apa'o pidan, Jesus Christ, kamunanun ida'an.

¹⁶ Tominkaru sha'apatan kaimana'o aimaakan, pana'a'o wuru aia'a dikauda'oraz aimaakan sha'apan, bauda'apa'o pidan oian ida'ana'oraz. Bauda'apa'o pidan, Adam, sha'apatan idi oia'o, Tominkaru dakotan ipai pidan, oia'o pidannao nii. Mazan Christ sha'apatan idi kaimana'o aimaakan, Tominkaru dakotan pidannao, kaimana'o pidannao nii, ĩsha'apatan pu'u iriba

oia'o aimaakan kida.

¹⁷ Mishi, bauda'apa'o pidan Adam, dikintapan ida'an, ipai pidan mawakauzo pa'idiwaru. Mazan bauda'apa'o pidan, Jesus Christ, sha'apatanii ida'an, Tominkaru kamunanun manawun pidannao ati, udakotan ĩdyaun, kaimana'o pidannao nii. Na'iki ma'ozaka'o nii ĩmashaapan oia'o ai.

¹⁸ Bauda'apa'o pidan, Adam, sha'apatanii ida'an kiwiini'o oia'o, Tominkaru dakotan ipai pidannao, oia'o pidannao nii pa'idiwaru. Ukau'an na'apa kapam, bauda'apa'o pidan, Jesus Christ, sha'apatanii kaimana'o aimaakan ida'an, Tominkaru dakotan ipai pidannao mishidainaouz Christ, kaimana'o pidannao nii, na'iki utaan ĩ'ati karikaonanu'o kakupa-karu.

¹⁹ Tominkaru dakotan kawan ipai pidannao, oia'o pidannao nii, bauda'apa'o pidan dikintapan idi, ukau'an na'apa kapam udakotan iriba pidannao, kaimana'o pidannao nii, bauda'apa'o pidan izo'atin idi paugaru.

²⁰ Tominkaru taanuznaa kakinaorii, pidannao aitapa-kinna ni'o oia'o wuru'u ĩsha'apaapaniaz. Pidannao sha'apaapan pu'u powa'a zii oia'o, mazan Tominkaru, utukapa-kida powa'a zii pakamunanun tuukii manawun.

²¹ Kiwiin zii oia'o kazowautapanii ipai pidannao, uruu idi'o ĩmawakauzon. Mazan aizii Tominkaru kamunan-kidan idi tuukii waunao, uruu idi udakotan waunao, kaimana'o pidannao nii, na'iki utaan wa'ati karikaonanu'o kakupa-karu, waNaobanaa Jesus Christ ida'an.

6

*Karikaonanu'o kakupa-karu zaamatinapaku-
karu idi Christ ida'ati*

¹ Ukau'an, marii mooko pakawan washa'apaapan oia'o, Tominkaru aida kizi powa'an kida wa'ati pakamunanun?

² Aonaa turuu! Waunao mawaka'o pidan kawanu'ora'a naa oia'o ati. Ukau'an aonaa turuu washa'apaapan pakawan zii oia'o.

³ Uaitapanii waunao, chikaawunuu-kariwainauz, Tominkaru zaamatin-kidanii Christ Jesus ida'ati. Ukau'an, mawaka'o kawanu'o waunao uruu tuma.

⁴ Wachikaawunuu-kaoo dono, wamawakan na'iki wadida-kaoo kawanu'o Christ tuma. Ukau'an waDaru Tominkaru kadishita-kidan kawan Christ mawaka-karu di'iki, umanawunu'o pama'ozakan ida'an, na'apa'o nii kapam ukadishita-kidan waunao, pa'ina'o mashaapaku-karu di'iti.

⁵ Tominkaru baudi'apatan idi waunao Jesus Christ ida'ati wamawakan ida'an uruu kawan, ukadishita-kidan nii kapam waunao ukadishita-kidan kawan Jesus Christ.

⁶ Na'iki waaitapanii, kiwiini'oraz wakaduz mawakan naa Christ tuma cross di'ii, turuu kizi oia'o ma'ozaka'oraz ukaudinan wa'ida'a mainaabata-kaoo. Uruu aonaa kizi powa'a oia'o poitoruitapan waunao.

⁷ Usha'apanum kau'an pidan mawaka'o, aonaa powa'a oia'o poitoruitapan uruu.

⁸ Wamawakan idi Christ tuma, wamishida karikaonanu'o nii kapam wakakupan utuma.

9 Waaitapanii Jesus Christ kadishita-kida-kaomawaka-karu di'iki, na'iki aonaa na'apainim nii umawakauzon koshan. Aonaa na'apainim nii powa'a mawaka-karu zaamatan uruu.

10 Umawakan baukapa uwazoota-kinaa nii oia'o aimaakan. Aizii kai kakupa uruu, na'iki umashaapan soo Tominkaru ati'i naa.

11 Ukau'an na'apa kapam udi'itinapa udau'u. Unao mawaka'o kawanu'ora'a naa oia'o ati, mazan kakupa'ora'a naa pa'an Tominkaru ati, uzaamatanpan idi Christ Jesus ida'ati.

12 Ukau'an, aonaa utaapada'ana'a oia'o kazowautapan unanaa, wuru'u mawakauzoz. Aonaa usha'apata-kida'ana'a u'ati usha'apata'azonii oia'o aimaakan.

13 Na'iki aonaa ukashaapa'ana'a usha'apauzin kida oia'o ati, aimaakan dikauda'o sha'apatakinao nii. Mishi'oraiman, utaaina'a naa Tominkaru ati sha'apata'o nii kaimana'o aimaakan. Usha'apanum kau'an Tominkaru kakudani'i naa unao mawaka-karu di'iki, pa'ina'o kakupa-karu ida'ati.

14 Aona'a naa unaobanaitapa'ana'a oia'o. Usha'apanum kau'an aonaa umashaapan naa kakinaorii waranu'u, mazan Tominkaru kamunanun ida'a'ora'a naa umashaapan.

Poitoruinao, sha'apata'o ni'o kaimana'o aimaakan

15 Ukau'an, marii mooko washa'apaapan oia'o, aonaan idi wamashaapan naa kakinaorii waranu'u, na'iki wamashaapan idi'i naa pa'an Tominkaru kamunanun ida'a? Aonaa turuu!

16 Uaitapanii kaimanaiman, pidan tainan dono poitorui nii, upoitoruitapa-kidinan wuru ati'i uizo'atiniaz panaobanaa. Na'apa'o kawanu'o unao, unaobanaitapan dono oia'o, ubuutakao karikaonanu'o mawaka-karu di'iti; oo, uizo'atipan dono Tominkaru, udakotan unao, kaimana'o pidannao nii.

17 Mishi, kiwiin zii upoitoruitapa-kidinan oia'o ati, mazan aizii, kaimanaiman unyukunuu iki uizo'atin utominapa-kida-kinao. Uruu idi ōkonaukii-kidan Tominkaru udau'an.

18 Tominkaru muudin-kidani'i naa unao oia'o ai, aizii Tominkaru poitoru'u naa unao, kaiman kida'ora'a naa pa'an aimaakan usha'apaapan.

19 Ōkaiwaan parada-karu ipai kamo'o ukaiwauzo-kao, ōkainaabata-kinaa nii Tominkaru daua'o kuwai, udadaran idi u'ati. Kiwiitapa, ukaiwaapan unanaa madoronaa-daun na'iki usha'apatan iriba oia'o aimaakan. Aizii na'apa'a naa utaa unanaa ipai daunuuda'u sha'apata'o nii kaimana'o na'iki sakitapa'o aimaakan, Tominkaru aipan kawana'ati.

20 Oia'o poitoruitapan dono zii unao, aonaa usha'apata'azon kaimana'o aimaakan.

21 Kanom mooko kaimana'o nii uikoda usha'apaapazonii kida ida'an, ukiba'azoo-kidaniaz naa kai? Na'apa kida'o aimaakan sha'apaapa-kao ida'an pidan ikoda karikaonanu'o mawaka-karu.

22 Mazan unao, Tominkaru muudin-kidani'i naa oia'o poitoruitapan ai, aizii Tominkaru poitoru'u naa unao. Uruu idi'o ukaminka'utan unao, umashaapa-kinaa nii kaiman na'iki sakitapa, na'iki utaan u'ati karikaonanu'o kakupa-karu.

²³ Usha'apanum kau'an oia'o sha'apata-
kao winipinaa karikaonanu'o mawaka-karu.
Mazan Tominkaru taanii mawinipinaa-daun
karikaonanu'o kakupa-karu, wazaamatinpan
ida'an Christ Jesus wanaobanaa ida'ati.

7

Kakinaorii daua'o

¹ Aizii unao, õmin-mishidannao, uaitapanii kak-
inaorii daua'o. Kakinaorii kazowautapan pidan
soo ukakupan dono zii.

² Kaikapa'o kawanu'o kaiwuru'u: kakinaorii
kian, zun mazida'o, aonaa turuu omazidan
ba'oran daonaiora tuma odaiaru kakupan dono
zii. Mazan odaiaru mawakan an, aonaa powa'a
kakinaorii marainan omazidan.

³ Ukau'an, omashaapan an ba'oran
daonaiora tuma, paudaiaru kakupan pu'u zii,
“ba'orantapa'o,” kia'o nii kii-karu odau'an.
Mazan odaiaru mawakan an, aonaa powa'a
kakinaorii marainan omazidan. Turuu
omazidan ba'oran daonaiora tuma, aona'o nii
“ba'orantapa'o” kii-karu odau'an.

⁴ Ukau'an õiribannao, na'apa'o kawanu'o kak-
inaorii taapauzon unao. Mazan uzaamatin-
pan kau'an Christ ida'ati, mawaka'o kawanu'o
unao utuma kakinaorii ai. Aizii, Christ kakuda-
kariwaiz mawaka-karu di'iki, tuma'ora'a naa
waunao, sha'apata'o nii kaiman kida'o aimaakan
Tominkaru ati.

⁵ Wamashaapan dono zii wanyukunuu aipan
kawana'ati, kakinaorii ma'ozakada wanyukunuu
ia'o oia'o sha'apata'azoo-kao, na'iki washapatan

naa oia'o, buuta'o ni'oraz waunao karikaonanu'o mawaka-karu di'iti.

⁶ Mazan aizii, wamawakan idi'i naa Moses kakinaori ai, aonaa powa'a ukazowautapan waunao. Ukau'an aonaa powa'a washa'apaapan aimaakan Tominkaru ati, Moses kakinaorii izo'ati-kao ida'an. Mazan pa'ina'o mashaapakaruru ida'ana'ora'a naa, Kaimana'o Doronaa kaminka'utan ida'an waunao.

Oia'o kaiwaan kakinaorii

⁷ Ukau'an oia'o mooko wuru'u Tominkaru kakinaoriz? Aonaa na'apa'o mani kaiwuru'u! Mazan mishi'oraiman, kakinaorii wuru'u kainaabata'oraz õ'ati oia'o. Aonaa mani õaitapan oia'o wuru'u ba'oran pidan idiwau na'azootapakaaz, aonaan an kakinaorii kian: "Aonaa puna'azootapa'ana'a," kii.

⁸ Mazan oia'o kaiwaan wuru'u kakinaoriiiz, uma'ozakada-kinnaa nii õnyukunuu ia'oraz oia'o sha'apata'azoo-kao. Aonaan dono mani kakinaorii nii, aonaa mani oia'o ma'ozakadinan.

⁹ Kiwiin, õmaaitapakan dono zii Tominkaru kakinaori, kaimana'o kawan õ'itiiman õmashaapan. Mazan õaitapan di'iki kakinaorii, uru'u naa õaitapan oia'o õgaru, karikaonanu'o mawaka-karu ida'atanpu'o.

¹⁰ Aizii wuru'u kakinaoriiiz, kainaabata'o ni'oraz padamata, na'apam õikodan karikaonanu'o kakupa-karu, uru'u naa mishi'oraiman buuta õgaru karikaonanu'o mawaka-karu di'iti.

¹¹ Oia'o kaiwaan wuru'u kakinaoriiiz pamariida-kinnaa nii õgaru, na'iki buuta'o nii õgaru karikaonanu'o mawaka-karu di'iti.

12 Mazan wuru'u kakinaoriiz, kaimana'o na'iki Tominkaru di'iki'o, sakitapa'o na'iki kaminka'uta'o nii pidan mashaapan kaiman

13 Mazan kaimana'o aimaakan buuta mooko õgaru karikaonanu'o mawaka-karu di'iti? Aonaa na'apa'o mani kaiwuru'u! Oia'o wuru'u kaiwa'oraz kaimana'o aimaakan pabuuta-kinaa nii õgaru karikaonan mawaka-karu di'iti. Aizii, watukapa na'apam ukichana'iki-kian manawun wuru'u oia'oraz. Ukaiwaan kaimana'oraz Tominkaru kakinaori pasha'apata-kida-kinaa nii dikauda'o aimaakan.

Nyukunui ia'o mizaataaka-karu

14 Waaitapa, Tominkaru di'iki'o wuru'u kakinari. Mazan õgaru, pidan karikaonan, kapatii'o oia'o ati. Oia'o toriinii kawanu'o õgaru papoitoru nii.

15 Aonaa õaitapan kandii nii õsha'apaapan oia'o aimaakan. Õaipaniaz õsha'apatan kaimana'o aimaakan, aonaa õsha'apatan. Mazan aona'oraz õaipan õsha'apatan, uruu na'apain õsha'apaapa.

16 Õsha'apaapan kau'an wuru'u aona'oraz õsha'apata'azon, na'apa'o kainaabata Tominkaru kakinaori kaimanan õ'ati.

17 Ukau'an, aonaa õgaru manawun mani wuru'u sha'apaapa'oraz oia'o aimaakan. Mazan õnyukunuu ida'a'oraz oia'o, uruu wuru'u sha'apaapa'oraz oia'o aimaakan.

18 Aizii õaitapa, aonaa kaimana'o nii õ'ida'a, õgaru pidan karikaonan, kapatii'o õnyukunuu oia'o ati. Õaipan pu'u õsha'apatan kaimana'o aimaakan, mazan aonaa õka'iitan õsha'apatan.

19 Aonaa õsha'apatan wuru'u kaimana'oraz aimaakan õaipaniaz õsha'apatan. Mazan õsha'apata oia'o aimaakan, wuru'u aona'oraz õaipan õsha'apatan.

20 Aizii, õsha'apatan kau'an wuru'u aona'oraz õaipan õsha'apatan, ukau'an aonaa õgaru manawun mani wuru'u sha'apaapa'oraz oia'o aimaakan. Mazan õnyukunuu ida'a'oraz oia'o, uruu wuru'u sha'apata'oraz oia'o aimaakan.

21 Õkowaadan nii karikaonanu'o usha'apauzon: õaipan pu'u õsha'apatan kaimana'o aimaakan, õsha'apata soo oia'o aimaakan.

22 Õgaru, õnyukunuu ii, tuukii õkonaukii-kidan Tominkaru kakinaori.

23 Mazan kaina'a pana'a'o aimaakan õnyukunuu ii, sha'apaapa-kida'o õ'ati oia'o aimaakan. Tuukii umizaapan wuru'u õsha'apata'azonuz kaimana'o aimaakan. Utaapan õgaru taraa-kariwai kawan usha'apaapa-kidan oia'o õ'ati, uruu idi aonaa õka'iitan õizo'atin Tominkaru kakinaorii.

24 Kasha'ora'o õbaiaapan, tuukii õdopian! Kanoma'o nii kazannaata õgaru wuru aia'a õsha'apata'azonuz oia'o aimaakan, butin-kida'oraz õgaru karikaonanu'o mawaka-karu di'iti?

25 “Kaiman,” õkian Tominkaru ati, turua'oraz ukazannaatan õgaru Jesus Christ wanaobanaa ida'an!

Ukau'an, kaiman õ'ati Tominkaru kakinaori, tuukii õaipan õizo'atinuz, mazan upu'u õnyukunuu ida'a'o oia'o, sha'apata-kidan õ'ati oia'o aimaakan, aona'oraz padamata õaipan

õsha'apatan.

8

Kaimana'o Doronaa ma'ozakan ida'ana'o mashaapa-karu

¹ Ukau'an aizii, aonaa kanom nii Tominkaru pataka'utan zaamatanpainao Christ Jesus ida'ati.

² Kaimana'o Doronaa taani'i naa wa'ati pa'ina'o kakupa-karu wazaamatanpan idi Christ Jesus ida'ati. Ukau'an aizii, aonaa powa'a wanyukunuu ida'a'o oia'o poitoruitapan waunao, na'aka'o ni'oraz waunao karikaonanu'o mawaka-karu di'iti.

³ Moses saadanii kakinaorii, aonaa uka'iitan pakazannaatan waunao oia'o ai, wanyukunuu kapatin idi oia'o ati, mazan Tominkaru uka'iita. Ukazannaata waunao, wanyukunuu ida'a'o oia'o kazowautapan ai, udyuudan ida'an paudani Christ Jesus imi'i baara ati, pataka'uta-karu nii wa'oian dikin ii. Pidan nii ukaawan, waunao kawan unanaa, mazan aona'o u'oian.

⁴ Tominkaru sha'apatan na'apa aimaakan, turuu kizi mashaapainao Kaimana'o Doronaa aipan kawana'ati, sha'apatan ipai kakinaorii aiapanii sha'apata-kao, aonaa oia'o nyukunui aipan kawana'ati mani.

⁵ Pidan mashaapa'oraz oia'o panyukunuu aipan kawana'ati, udi'itinpan soo panyukunuu sha'apata'azonii dau'u pa'idiwaru. Mazan pidan mashaapa'oraz Kaimana'o Doronaa aipan kawana'ati, udi'itinpan soo Kaimana'o Doronaa aiapanii sha'apata-kao dau'u.

6 Pidan di'itinpa'oraz oia'o panyukunuu sha'apata'azoonii dau'u pa'idiwaru, uikodan nii karikaonanu'o mawaka-karu. Mazan pidan di'itinpa'oraz Kaimana'o Doronaa aipan kawana'ati, uikodan nii karikaonanu'o kakupa-karu na'iki nyukunui kaimanan.

7 Ukau'an, pidan di'itinpan dono oia'o panyukunuu sha'apata'azoonii kawana'ati, Tominkaru taruba wuru'u uruuz. Usha'apanum kau'an aonaa uizo'atin Tominkaru kakinaori, na'iki aonaa uka'iitan paizo'atinuz.

8 Pidan mashaapa'oraz oia'o panyukunuu aipan kawana'ati, aonaa turuu Tominkaru konaukii-kidan usha'apatanii.

9 Mazan unao, aonaa usha'apaapan oia'o unyukunuu aipan kawana'ati. Usha'apaapan aimaakan Kaimana'o Doronaa aipan kawana'ati'o, mashaapa'oraz unao ida'a. Pidan aona'oraz Kaimana'o Doronaa mashaapan u'ida'a, aonaa Christ pidanan mani uruu.

10 Mazan Christ mashaapan an unao ida'a, unanaa mawakan nii mishi padamata diina'iti'i u'oian idi, mazan upu'a'o nii udoronaa kakupan, Tominkaru dakotan idi'i naa unao kaimana'o pidannao nii.

11 Tominkaru kakudan kawan Christ Jesus mawaka-karu di'iki paDoronaa ida'an, mashaapa'oraz unao ida'a. Na'apa'o nii kapam utaan mawakauzoz unanaa kakupa-kinaa nii, paDoronaa ida'an, mashaapa'oraz unao ida'a.

12 Ukau'an, õmin-mishidannao, kaina'a pa'i washa'apatan ni'o, mazan aonaa wamashaapan mani oia'o wanyukunuu sha'apata'azoonii

kawana'ati.

¹³ Umashaapan an pakawan zii oia'o unyukunuu aipan kawana'ati, Tominkaru buutan nii unao karikaonanu'o mawaka-karu di'iti. Mazan umashaadan an usha'apaapan oia'o, Kaimana'o Doronaa kaminka'utan ida'an unao, uikodan nii karikaonanu'o kakupa-karu.

¹⁴ Ipai pidannao Kaimana'o Doronaa kazowau-tapaniinaouz, ĩnao Tominkaru dainao.

¹⁵ Wuru'u Kaimana'o Doronaa taa-kariwaiz unao ati, aonaa utoman unao poitoruinao nii, taria'o nii koshan Tominkaru ai. Mazan utoman unao Tominkaru dainao nii pa'an, na'iki turuu ukian Tominkaru ati aizii: “Pugaru waDaru,” kii.

¹⁶ Tominkaru Doronaa zaamatan wadoronaa ida'ati, kainaabata'o nii mishi'o Tominkaru dainao waunao.

¹⁷ Tominkaru dainaoun idi waunao, wazaamatan nii kaiman kida'o aimakaan utaapaniaz naa papidanannao ati. Na'iki wazaamatan nii kapam Christ tuma Tominkaru taapaniaz uruu ati. Wabaiaapan kau'an kasha'ora'o Christ kawan, na'apa'o nii Christ umanawunun kaduz taa-kao wa'ati.

Tominkaru umanawuntan nii paudainao di-ina'iti'i

¹⁸ Aizii kai'oraz wabaiatinnan, õaitapa aonaa uikodinan wuru'u Tominkaru umanawunta'azonuz waunao diina'iti'i.

¹⁹ Ipai aimakaan Tominkaru tomaniinao, tuukia'a naa ĩzaudapan Tominkaru kainaabatan na'ia'oram manawun wuru'u paudainaouz.

²⁰ Ipai utomaniinao aimakaan mawakauzo na'iki zaamauzo, aonaa paaipan ati'o mani

ĩtominan na'apa, mazan Tominkaru aipan kawana'ati'o. Mazan upu'u kaina'a ĩzaudapan

²¹ Tominkaru so'ota'azonuz ĩdyaun diina'iti'i mawakauzo-karu na'iki zaamauzo-karu ai. Na'iki uzaamata'azonuz ĩdyaun umanawunu'o mashaapa-karu di'iti paudainao tuma.

²² Waaitapa ipai Tominkaru tomaniinao dopitan, atii kai, na'apa zun dopian kawan okaudanipa'azon dono.

²³ Mazan aonaa Tominkaru tomaniinao aimaakan mani karikaonan wuru'u dopita'oraz. Waunao kapam, kaina'a'oraz naa Kaimana'o Doronaa, kiwiini'oraz naa utaa-ka'o wa'ati. Mishi kai wadopitan wazaudapatinan pu'a'a naa Tominkaru kowaadan diina'iti'i ipai patomaniinao ati, udainao wuru'u waunaouz. Na'iki utaan naa wananaa nii mamawakauzoka idi.

²⁴ Uru'u naa wuru'u wazaudapaniaz Tominkaru sha'apatan wa'ati, ukazannaatan di'iki waunao. Pidan zaamata'oraz naa aimaakan kowaada-kariwaiz taa-karu nii u'ati, aonaa kanom ni'i naa uzaudapatinan. Aonaa na'ia'oram pidan pakawanu'o zii uzaudapan pazaamatani'i naa aimaakan, kowaada-kariwaiz taa-karu nii u'ati.

²⁵ Mazan wazaudapan an aimaakan taa-ka'o wa'ati aona'oraz zii wazaamatan, aonaa kandii nii wakashadinan wazaudapan.

²⁶ Na'apa'o kapam, Kaimana'o Doronaa kaminka'uta waunao wadopian dono. Wa-maaitapakan pu'u kanom dau'an watoriinpan, uruu pa'an pishaa Tominkaru kaminka'utan waunao. Upishaan Tominkaru tuukia'o ida'an,

aonaa pidan ka'iitan pakowaadan kaimanaiman parada-karu ida'an.

27 Aizii Tominkaru, aitapa'oraz na'apam wadi'itimpan, uaitapa kaimanaiman kanom Kaimana'o Doronaa aiapanii sha'apata-kaowa'ati. Usha'apanum kau'an, Tominkaru aipan kawana'ati'o manawun wuru'u utoriinapanuz Tominkaru pidanannao ati.

28 Waaitapa ipai aimaakan, kaimana'o oo kasha'ora'o sha'apan an, Tominkaru kaiwaan niiz kaimana'o nii wunao ati'i marainpainaouz uruu. Īnao wuru'u uzaamataniinaouz papidanannao nii, usha'apanum kau'an kaina'a'o udi'itapan pasha'apatan ni'o ĩ'ati.

29 Tominkaru aitapaniinaouz amazada tominan ua'ii, pazaamatan nii papidanannao nii, ĩnao wuru'u udi'itapan patoman nii pauDani kawan, uruu kizi ĩtuuniz nii.

30 Pidannao, kotua'oraz naa udi'itapan patoman paudani kawan, ĩnao wuru'u udapadaniinaouz. Aizii udapadaniinaouz, ĩnao udakota kaimana'o pidannao nii. Aizii udakotaniinaouz kaimana'o pidannao nii, ĩnao'u'o nii utoma umanawunnao nii, paudani kawan.

*Aonaa turuu kanom mashaatan
Tominkaru marainpan ai waunao*

31 Una'apan kau'an, na'apam wakian aizii? Tominkaru kaminka'utan kau'an waunao, kanom ka'iita padikintan waunao?

32 Aonaa Tominkaru marainan paudani pataka'uta-kaowa, mazan utaapada pidannao zowian uruu ipai waunao dikiin ii. Utaan idi

pauDani, waaitapa konaukia'o nii utaan wa'ati ipai aimaakan.

³³ Kanom turuu udakooan Tominkaru pidanannao? Tominkaru pa'an wuru'u dakota'oraz ĩdyaun kaimana'o pidannao nii.

³⁴ Kanom turuu ukian wadau'an: "oia'o ĩnao, marii ĩpataka'uta-kao"? Aonaa kanom. Usha'apanum kau'an, Christ Jesus pa'an wuru'u mawaka'oraz waunao oian dikin ii, oo powa'a zii manawun, Tominkaru kakudaniaz umawakan dauna'an. Kai umashaapan umanawun nii Tominkaru diwa'ora antanapu, utoriinpan Tominkaru ati waunao dau'an.

³⁵ Ukau'an kandii turuu ubuutan waunao Christ kamarainapanun ai? Aonaa kanom. Wapataka'uta-kao pu'u, oo wabaiaapan pu'u dadara'o mashaapa-karu, oo wa'antamikita-kao pu'u wamishidan dikin ii, oo wabaiaapan pu'u zamazi-karu, oo aonaan pu'u ba'oran wakamichan nii. Wamashaapan pu'u kichana'iki-kia'o bii'i, oo pidannao zowian pu'u waunao, upu'u umarainpan waunao.

³⁶ Na'apa usaadinpan kotua'o Tominkaru paradan ida'a:

"Pupidanannaoun idi waunao,
ipai kamoo pidannao aipan pazowian wau-
nao.

Wadi'itapa-kao, kaznizonao kawan, zowii-
kariwainao ni'oraz."*

³⁷ Mazan na'apa kida'o aimaakan sha'apan pu'u wa'ati, ipai'o nii wawazootan kidaz Jesus Christ, marainpa'oraz waunao kaminka'utan ida'an waunao.

* **8:36** Psalm 44:22

38 Ōgaru, ōaitapa kaimanaiman, aonaa kanom ka'iitan pabuutan waunao Tominkaru kamarainapanun ai: kakupa-karu oo mawakakaru, angelnao oo oia'o doronainao, aimaakan sha'apa'o kai oo sha'apa'o nii diina'iti'i,

39 ma'ozaka-tinpainao doko ii oo imi'i baara an. Aonaa na'ia'oram toma-kariwai ka'iita'o pabuutan waunao Tominkaru kamarainapanun ai, uaidaniaz Christ Jesus wanaobanaa sha'apatanii ida'an.

9

Paaipan ati'o

Tominkaru zaamatan pidan

1 Ōgaru, Christ ida'ati'o ōzaamatinpan, ōkowaadan mishi'o aonaa ōmariidinan mani. Ōnyukunuu, Kaimana'o Doronaa kazowautapaniaz kainabata kapam aonaa ōmariidinan mani kaiwuru'u.

2 Tuukia'o ōnyukunuu kasha'oratinan, na'iki karikaonan ōdopitan ōnyukunuu ii,

3 ōmin-Jewnao dau'an, aona'oraz ĩmishidan Christ. Ōpishaa mani Tominkaru so'otan ōgaru Christ di'iki, na'iki ōkaboota-ka'o pataka'utin-kizai iti ĩwadaun nii, na'apa'o turuan an mani ukaminka'utan ĩmishidan Christ.

4 ĩnao Israelitenao,* Tominkaru zaamatanii paudainao nii pidannao bii iki. ĩnao ati'o utukapa-kidan pamanawunun. ĩnao ati'o utaan paparadan mishi'o ni'o usha'apan.† ĩnao ati'o

* 9:4 *Israelitenao:* ĩnao dau'ati'o Jewnao kii-karu kapam.

† 9:4 *utaan paparadan mishi'o ni'o usha'apan:* uruu dakota-ka'o covenant. Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

utaan pakakinaori kida. Īnao ati'o ukainaabatan na'apam mishi'o choochiapa-karu pa'ati. Īnao ati'o ukowaadan pasha'apatan nii kaiman kida'o aimaakan.

⁵ Kotua'o Īdokožu-daunnao, umanawun kidainao.‡ Īnao donozinaa di'iki'o Christ shakatauzonuz. Uruu Tominkaru, kazowau-tapa'oraz ipai aimaakan, marii karikaonan ukonaukii-kida-kao. Amen.

⁶ Aonaa uzauda-kida'ana'a, aona'o ni'i naa Tominkaru mishian wuru'u ukowaadaniaz pasha'apatan nii papidanannao ati. Usha'apanum kau'an, aonaa ipai'o mani Israelitenao Tominkaru pidanannaoun.

⁷ Na'iki, aonaa ipai'o mani Abraham takaa-daunnao Tominkaru pidanannaoun. Tominkaru kian Abraham ati: “Soo Isaac takaa-daunnao ōdakotan ni'oraz pudainao nii.”§

⁸ Ukau'an, aonaa ipai'o mani Abraham takaa-daunnao, Tominkaru dakotan paudainao nii. Soo ukowaadaniinaouz pataan nii Abraham dani nii, uruu dainao pa'an mishi'o Abraham dainao.

⁹ Kaikapa'o Tominkaru kian Abraham ati ukowaadan dono pasha'apata'azoonii: “Ōkaawan nii powaa ati ōaitanii amazada kawana'ati. Uruu dono kaudanipa'o ni'i naa pudaiaro Sarah, daonaiora'o nii odani nii.”*

¹⁰ Aizii wuru'u Īdaniz, uruu wadokožu-daun Isaac. Umazidan Rebecca tuma, na'iki okaudanin shamaannao† idi.

‡ **9:5** Kotua'o Īdokožu-daunnao uu, Abraham, Isaac, na'iki Jacob. Uruu Jacob, Israel kia'oraz kapam u'uu. § **9:7** Genesis 21:12

* **9:9** Genesis 18:10, 14 † **9:10** shamaannao: Ī'uu Esau na'iki Jacob.

11-12 Mazan ĩshakatan ua'ii zii, na'iki ĩsha'apatan ua'ii zii oia'o, oo, kaimana'o aimaakan, Tominkaru kian Rebecca ati: “Kiwiini'o ushakatan, uru'o nii kaudin padawu'ichan ati.”‡ Ukau'an Tominkaru zaamatan pidan padi'itapan kawana'ati pasha'apata'azoonii. Aonaa uzaamatan pidan usha'apatan idi aimaakan.

13 Na'apa ba'oran Tominkaru paradan kotua'o saada-ka'o kian: “Ōzaamatanii Jacob, mazan Esau, aonaa ōnyukunuu-atin.”§

14 Ukau'an, turuu mooko wakian: “Aonaa Tominkaru sha'apatan sakitapa aimaakan,” kii? Aonaa turuu.

15 Tominkaru kian kotua'a naa Moses ati: “Ōkamunan-kidan nii pidan, ōkamunan-kida'azoonii, na'iki ōkasha'ora-kidan nii pidan, ōkasha'ora-kida'azoonii.”*

16 Ukau'an Tominkaru zaamatan pidan, aonaa pidan aipan ati'o mani, oo usha'apatan idi'o mani aimaakan, mazan Tominkaru kamunanun idi'o pa'an.

17 Kotua'o saada-kariwai Tominkaru paradan kowaadan Tominkaru kian Egypt ia'o naobanai ati: “Ōgaru aipan ati'o punaobanai-tinan, ōkaiwaa kizi pugaru, ōtukapa-kida-kinaa nii ōma'ozakan, na'iki ōkainaabata-kinaa nii pidannao ati ipai amazada kawana'ati, ōgaru pa'an mishi'o manawun Tominkaru.”†

18 Ukau'an Tominkaru kamunan-kida pidan, pakamunan-kida'azoonii. Na'iki udikintapada

‡ 9:11-12 Genesis 25:23 § 9:13 Malachi 1:2-3 * 9:15 Exodus 33:19 † 9:17 Exodus 9:13-19

ba'oran pidan, udikintapada'azoonii.

*Tominkaru sha'apata
pasha'apata'azoonii*

¹⁹ Kaina'a'o nii panaadon pidan kian: “Mazan kandii nii mooko Tominkaru dakotan pidan sha'apatan oia'o? Kanom mooko ka'iita aonaa pasha'apatan Tominkaru aiapanii usha'apatan?”

²⁰ Mazan õgaru kian, aonaa turuu pidan dako'atin Tominkaru na'apa. Turuu mooko kubai idi'o aimaakan toma-kaõ kian toma'o ati paugaru: “Kandii nii putoman õgaru kaikapa'a?” kii.

²¹ Pidan tomapauzo aimaakan kubai idi, turuu ukaiwaan kubai paaipan kawana'ati. Pakaiwaa-panii kubai di'iki, panaadon dya'utam utoman aimaakan. Bauda'apa utoman dowada sodi, kabaun konaunam-kinaa nii, ba'oran utoman kaiwaa-karu nii ipai kamoo.

²² Na'apa'o Tominkaru, turuu usha'apatan aimaakan paaipan kawana'ati, utukapa-kida-kinaa nii pato'oran, na'iki pama'ozakan manawun. Mazan upu'u aonaa upataka'utan sariapa aka pato'ora-kizinao, pataka'uta-karu ni'oraz ãaitinpan.

²³ Na'iki uaitapa-kida'azon idi kapam umanawunu'o paugaru pakamunan-kidaniinao ati, uminziiwa-kidaniinaouznaa ka'idiwaina'o nii diina'iti'i pamanawunun idi.

²⁴ Waunao wuru'u Tominkaru dapadaniinaouz, aonaa soo Jewnao bii iki'o mani karikaonan, mazan Gentilenao bii iki'o kapam.

²⁵ Kaikapa'o Tominkaru kian, prophet Hosea saadanii ida'a:

“Pidannao aona'oraz õpidanannao mani kiwiin zii,
õdakotan nii ãdyaun õpidanannao nii.

Pidannao aona'oraz õmarainpan kiwiin zii,
õdakotan nii ãdyaun õmarainapaniinao nii.”‡

26 Na'iki ukian koshan:

“Wuru di'ia'a amazada Tominkaru parada-kiziz
pidannao ati,

‘Aonaa õpidanannao mani unao,’ ukianuz,
na'ia'o nii ãdakota-ka,
‘Tominkaru ma'ozaka'o manawun dainao
nii.’”§

27 Mazan prophet Isaiah kian Israelitenaõ dau'an:

“Israel takaan-daunnao iriban pu'u padamata
iriba, iriba,
aonaa kanom ka'iitan paaitaan ãdyaun,
mazan ãwa'akun sodi'o nii karikaonan Tominkaru
kazannaatan.

28 Usha'apanum kau'an kadimana'aka'o nii
na'iki baukapa'aka'o nii

wanaobanaa pataka'utan pidannao pakian
kawana'ati.”*

29 Na'apa Isaiah kian kiwiin zii:

“Aonaan dono mani ma'ozaka'o manawun
Naobanai
kawa'akuntan masakauda'u watakaan-
daunnao,

kaimanaiman mani wamainaabata-kaõ
Sodom na'iki Gomorrah sannao† kawan.”‡

Aonaa Israelitenaõ mishidan Kaimana'o Kuwai

‡ 9:25 Hosea 2:23 § 9:26 Hosea 1:10 * 9:28 Isaiah
10:22-23 † 9:29 Sodom na'iki Gomorrah: Putukapa kaarita tokon
ii Parada-karu Masha'apannaada-kinõ di'ii. ‡ 9:29 Isaiah 1:9

³⁰ Ukau'an na'apam dii wakian aizii? Aon-aan pu'u Gentilenaon dawatan Tominkaru dakotakinaa nii paugaru kaimana'o pidannao nii, upu'u Tominkaru dakotan İdyaun kaimana'o pidannao nii, İmishidan idi Jesus.

³¹ Mazan Israelitenaon, aonaa Tominkaru dakotan İdyaun kaimana'o pidannao nii, İtiwaan pu'u paizo'atin ipai kakinaorii, Tominkaru dakotakinaa nii İdyaun kaimana'o pidannao nii.

³² Mazan kandii nii? İtiwaan idi pasha'apainpan kakinaorii kawana'ati, Tominkaru dakotakinaa nii İdyaun kaimana'o pidannao nii, aonaa mishidakaru ida'an mani. Uruu idi'o İkaboinan paponapo'a'o kuba di'iki.

³³ Kaikapa'o prophet Isaiah saadan Tominkaru paradan, Christ daua'o:

“Aushaa uabata: ōmuudan nii kuba Zion§ ii,
kasharutapa'o nii pidannao nyukunuu,
na'iki uruu di'iki'o nii İtukurinpan na'iki
İkaboinan.

Mazan pidan mishida'oraz uruu,
aonaa na'apainim nii uba'azootin-kida-kaon
umishidan dikiin ii uruu.”*

10

¹ Ōmin-mishidannao, tuukii ōaipan Tominkaru kazannaatan ōmin-Israelitenaon. Na'apa'o ōtoriinpan Tominkaru ati İdau'an!

² Ōgaru, ōaitapanii İdyaun na'iki turuu ōkakuwaapan İdau'u. Tuukia'o İtiwainan pasha'apatan aimaakan kaimana'o nii

§ 9:33 Zion, oo Jerusalem. * 9:33 Isaiah 28:16

Tominkaru ati. Mazan ĩsha'apaapaniaz, pana'iti'ora'a naa ĩmaaitapakan idi na'apam Tominkaru kazannaatan pidan.

³ Aonaa ĩnyukunuu-atin na'apa'oram ida'ana'o Tominkaru dakotan pidan, kaimana'o pidan nii. ĩtiwaan pasha'apatan aimaakan Kakinaorii kawana'ati, ĩkashadan idi wuru'u Tominkaru dakota-kinaaz pidan, kaimana'o pidan nii.

⁴ Mazan Christ wuru'u sha'apata'oraz pa'an ipai kakinaorii aiapanii sha'apata-ka. Ukau'an ipai mishidainaouz Christ, Tominkaru dakotan ĩdyaun kaimana'o pidannao nii.

Turuu Tominkaru kazannaatan ipai pidan

⁵ Kaikapa Moses saadanu'u, Tominkaru dakotan dau'an pidan, kaimana'o pidan nii, kakinaorii izo'ati-ka idan: “Pidan sha'apatan an ipai, ipai aimaakan kakinaorii kawana'ati, karikaonanu'o nii ukakupan.”*

⁶ Mazan kaikapa kii-karu Tominkaru dakotan dau'an pidan, kaimana'o pidan nii, umishidan ida'ana'oraz Christ: “Aonaa pukia'ana'a punyukunuu ii, kanoma'o nii mako aokazi iti?” (nanka'o nii Christ imi'i baara ati).

⁷ “Na'iki aonaa pukia'ana'a, kanoma'o nii mako mawakainao pidannao wiizi iti?” (nanka'o nii Christ powaa ati).†

⁸ Mazan saada-kariwai Tominkaru Paradan kian koshan: “Tominkaru di'iki'oraz kuwai, aonaa kasha'apanna'o mani uaitapa-ka, turua'o pukakuwaapan na'iki pudi'itinpan

* **10:5** Leviticus 18:5 † **10:7** Deuteronomy 30:13

udau'u.”‡ Uruu wuru'u kuwai wakowaadapaniaz, Tominkaru dakotanuz pidan, kaimana'o pidan nii, pamishidan ida'an Christ.

9 Pukian an pidannao ati: “Jesus, uruu umanawunu'o ōNaobanaa,” na'iki pumishidan an punyukunuu iki Tominkaru kakudan uruu umawakan dauna'an, Tominkaru kazannaatan nii pugaru.

10 Wamishidan idi'o wanyukunuu ii, Tominkaru dakotan waunao kaimana'o pidannao nii. Na'iki wakowaadan idi'o Jesus, uruu umanawunu'o waNaobanaa, Tominkaru kazannaatan waunao.

11 Tominkaru Paradan saadinpa'o kian: “Na'ia'oram pidan mishida'o uruu, aonaa na'apainim nii uba'azootinan pamishidan dikin ii uruu.”§

12 Ipai pidan dau'ati'o kaiwuru'u, usha'apanum kau'an aonaa Jewnao pana'an Gentilena'o ai. Tominkaru, uruu ipai pidannao Naobanaa, na'iki utaa kaiman kida'o aimaakan ipai pidan ati pishaa'oraz ukaminka'utan paugaru.

13 Tominkaru Paradan saadinpa'o kian: “Ipai pidan pishaa'oraz Naobanai Tominkaru kaminka'utan paugaru, ukazannaatan nii.”*

14 Mazan na'apam nii mooko ĩpishaan wuru'u pamamishidakaniaz kaminka'utan paugaru? Na'iki na'apam nii mooko ĩmishidan uruu, ĩmaabatakan pu'u udaua'o? Na'iki na'apam nii mooko ĩabatan udaua'o, aonaan pu'u kuwai kowaada-ka'o ĩ'ati?

‡ 10:8 Deuteronomy 30:14 § 10:11 Isaiah 28:16 * 10:13 Joel 2:32

15 Na'iki na'apam nii mooko kuwai kowaada-kao, aonaan pu'u kakuwaapauzonao dyuudakao? Tominkaru Paradan saadinpa'o kian: "Kaiman manawun wa'ati pidannao wa'atin ikowaadapan kaimana'o kuwai."†

16 Mazan aonaa ipai pidannao nyukunuuatina Kaimana'o Kuwai. Isaiah kian Israelitenao dau'an: "Naobanai Tominkaru, aonaa iriba mani pidannao mishidan wakowaadapaniaz kuwai."‡

17 Ukau'an pidan mishidan, uabatan idi'o Kaimana'o Kuwai. Na'iki uabatan Kaimana'o Kuwai, kakuwaatin-karu idi'o Christ dau'u.

18 Mazan mishi'o mooko aonaa Israelitenao abatan wuru'u Christ dau'oraz kuwai? Iabatanii padamata! Tominkaru Paradan saadinpa'o kian: "Ipai na'ia'akam pidannao abata'a naa kuwai. Na'iki kuwai kowaada-kao ipai amazada kawana'ati."§

19 Mazan mishi'o mooko aonaa Israelitenao aitapan Tominkaru di'iki'oraz kuwai? Iaitapanii padamata! Kiwiin, Moses saadan Tominkaru paradan idau'an kaikapa'a:

“Ökishauzidan nii unao,
ösha'apatan ida'an kaimana'o aimakaan
ba'oran kaduz pidannao ati.

Öto'oradan nii unao
ösha'apatan ida'an kaimana'o aimakaan pidannao ati,

maaitapin-kainaouz.”*

20 Isaiah, aonaa utarian usaadan Tominkaru Paradan kaikapa'a:

† 10:15 Isaiah 52:7 ‡ 10:16 Isaiah 53:1 § 10:18 Psalm 19:4

* 10:19 Deuteronomy 32:21

“Pidannao aona'oraz ĩdawatan õgaru,
upu'a'o nii ĩkodaŋ õgaru.

Pidannao aona'oraz ĩaitapa'azon õdau'an,
upu'a'o nii õaitapa-kidinaŋ ĩ'ati.”†

²¹ Mazan Isaiah saadaniġ ida'a, Tominkaru kian
Israelitenao dau'an:

“Īpai kamoo õdapadautan õpidanannao
ĩpadanata kizi õ'ida'ati,
mazan dikintapa ĩdyaun,
aonaa ĩabata'azon õgaru.”‡

11

Aonaa Tominkaru marina'atan Israelitenao

¹ Ukau'an, Tominkaru marina'atan naa mooko
papidanannao Israelitenao wuru'u? Aonaa!
Usha'apanum kau'an, õgaru Israelite kapam,
Abraham takaaŋ-daun, Benjamin donozinaa
di'iki'o.

² Aonaa Tominkaru marina'atan papidanannao
kotua'oraz uzaamatan. Na'apa sha'atii
Tominkaru paradana saada-kariwai kian Elijah
dau'an, ukaakapan dono Israelitenao:

³ “Naobanai Tominkaru, ĩzowia'a naa prophet-
nao pudyuudaniinao ĩ'idi'iti. Na'iki ĩkaboobi'ia'a
naa altar kida, pidannao kawaodapa-kiziz uzai
kida pu'ati. Ōba'orantina'a naa õwa'akinan. Aizii
ĩtiwaan naa pazowian õgaru kapam!”*

⁴ Mazan Tominkaru kian u'ati: “Kaina'a
õtaapani'i naa õpidanannao 7,000 daonaioranao.
Aonaa na'ia'oram ĩdyaun taapa'o Baal umanawun

† 10:20 Isaiah 65:1 ‡ 10:21 Isaiah 65:2 * 11:3 1 Kings 19:10,
14

nii, ba'oran pidannao taapaniaz patominkarun nii.”†

⁵ Na'apa kapam kai, kaina'a masakauda'u Israelitenao Tominkaru zaamatanii papidanannao ni'o, soo pakamunanun idi manawun.

⁶ Ukau'an aonaa ĩsha'apatan idi'o mani kaimana'o aimaakan Tominkaru zaamatan ĩdyaun papidanannao nii. Mazan uzaamatan an mani ĩdyaun ĩsha'apatan idi kaimana'o aimaakan, aonaa mani umishiin wuru'u uzaamatanuz ĩdyaun pakamunanun idi karikaonan.

⁷ Ukau'an, aonaa ipai mani Israelitenao ikodan wuru'u tuukia'oraz ĩaipan paikodan. Mazan masakauda'u'oraz ĩbii iki Tominkaru zaamatan, ĩnao pa'an ikodazu. Mazan baokoinao, Tominkaru dadarada ĩnyukunuu.

⁸ Na'apa usaadinpan Tominkaru Paradan ida'a: “Tominkaru aipan ati'o ĩmaaitapinkan.

Atii kai pakawan utaratapan ĩawun,
aonaa kizi ĩaitapan kanom patukapanii,
na'iki u'ĩnidapan ĩkinao kida,
aonaa kizi ĩaitapan kanom paabatanii.”‡

⁹ Na'apa kapam king David kian Tominkaru ati Israelitenao dau'an:

“Marii ĩzaamata-kaos masha'apakiaka ĩkonaukiitinan pu'u,

Marii ĩpataka'uta-kaos pasha'apaapanii winipinaa nii!

¹⁰ Marii ĩ'ishaawunun, aonaa kizi ĩtukapan.

Marii karikaonan ĩbaiatan kasha'ora'o.”§

† **11:4** 1 Kings 10:18 ‡ **11:8** Deuteronomy 29:4; Isaiah 29:10

§ **11:10** Psalm 69:22-23

11 Aizii, Israelitenao kasharutinan na'iki ĩwaotanuz ĩmamishidakan idi'i naa Christ, aonaa na'itim mooko ĩsaabaa-kao? Aonaa turuu una'apan! Mishi'oraiman, ĩmamishidakan idi, Tominkaru kazannaatan naa Gentilenao, Israelitenao kishauzi-kinnaa nii ĩ'ati.

12 Israelitenao mamishidakan idi, umanawun kida'o aimaakan sha'apan ipai pidannao ati. Na'iki ĩwaziwaan idi Tominkaru kamunanun, Gentilenao zaamatan naa umanawun kida'o aimaakan. Aitaniimana'o nii ukau'an umanawun kida'o aimaakan sha'apan ipai pidannao ati, Israelitenao mishidan dono'o naa Christ.

Tominkaru kazannaatan Gentilenao

13 Aizii ōparadan u'ati Gentilenao, mishidainaouz Christ. Tominkaru dyuudan ōgaru kakuwaapa'o nii u'ati, na'iki ōatadapa wuru'u ōkaudin-kizi ni'oraz,

14 ōaipan idi ōiribannao Israelitenao kishauzin unao ati, turuu kizi Tominkaru kazannaatan ĩnao bii iki pidannao.

15 Tominkaru marina'atan idi Israelitenao, ukaimanaaka-kidan naa ba'oran kaduz pidannao patuma. Aitaniimana'o nii kaimana'o aimaakan sha'apan ipai pidannao ati, Tominkaru zaamatan dono'o naa Israelitenao powaa iti. Na'apa'o nii ukaimanan pidan mawaka'o kakudan kawan powaa iti.

16 Pidana taan dono Tominkaru ati kiwiini'o patomanii bread bauta'apa'o poroom-bi'i di'iki, ipai wuru'u poroom-bi'inaaz Tominkaru idiwau'uka'a naa wuru'u. Na'iki pidana taan dono Tominkaru ati papaoriba kadunaa, ipai uwaoda kida udiwau'uka'a naa wuru'u. Na'apa'o

kawanu'o wuru'u Israelitenaouz. Tominkaru zaamatan idi kotua'a naa ĩdokožu-daunnao papidanannao nii, ipai ĩtakaan-daunnao Tominkaru zaamatan'i naa papidanannao nii wuru'u.

17 Paowa-kariwai atamun kawanu'o wuru'u Israelitenaouz. Pidan dukutan kawan paoribai waoda kida, udauna'an usakadan ĩwadaun nii ba'oran atamun waoda idi, amazada ii aka'oraz usodan. Unao Gentilenao atamun waoda kawanu'o, amazada ii aka'oraz ukadunaa sodan. Aizii uzaamatan naa kaimana'o aimaakan Israelitenao zaamatan kawan. Na'apa atamun waoda amazada ii aka'oraz ukadunaa sodan zaamatan kawan paoribai aiba paziwu-kinaa nii, uishitaba'u di'iki'oraz uwa'atin.

18 Mazan aonaa pa'i utaapinpa'ana'a umanawun nii Israelitenao ai, dukuta-kariwai paoribai waoda kida kawanu'oraz. Udi'itapa, unao atamun waoda kawanu'o karikaonan. Aonaa atamun waoda ida'ana'o mani atamun ishitaba'u kakupan. Mazan uishitaba'u ida'ana'o pa'an uwaoda kakupan.

19 Mazan kaina'a'o nii panaadon ukian: “Mazan paoribai waoda kida dukuta-kao, turuu kizi wau-nao sakada-kao ĩwadaun nii.”

20 Na'apa'o mishi kaiwuru'u: mazan ĩdukuta-kao ĩmamishidakan idi'o Christ. Aizii unao Gentilenao, usakada-kao ĩwadaun nii umishidan idi'o. Ukau'an aonaa u'atadinpa'a naa, mazan uzaudina'a naa udukuta-kao ai.

21 Aonaa Tominkaru karodapa'akan papataka'utan Israelitenao, paoribai waoda kida kawanu'oraz padamata. Aizii unao mani, u'itiiman ukarodapa'akan nii papataka'utan unao?

²² Ukau'an udi'itapa kaimanaiman na'apam Tominkaru kamunanban, na'iki uto'oraban. Uto'oraban wunao ati'i mamishida-kainaouz. Mazan unao ati, ukamunanun, karikaonanun an mazan umishidapan. Aonaan dono'o naa umishidapan, na'apa'o nii kapam udukuta-kao.

²³ Aizii Israelitenao kapam, ĩsakadan ana'a naa pamishidan, ĩsakada-kao nii powaa ati paoribai ida'ati. Usha'apanum kau'an, Tominkaru turua'o usakadan ĩdyaun powaa ati.

²⁴ Unao Gentilenao, atamun waoda kawanu'o, dukuta-kariwaiz amazada ii aka'o usodan di'iki, udauna'an usakada-kao paoribai waoda nii, aona'oraz turuu uzauda-kida-kao una'apata-kao. Aizii Israelitenao, paoribai waoda manawun kawanu'o ĩdyaun, ukau'an powa'a'o nii umasha'apannan Tominkaru sakadan ĩdyaun powa'a ati pakadunaa ida'ati.

*Tominkaru kamunanun
ipai pidan ati*

²⁵ Aizii, õmin-mishidannao, õaipan uaitapan kaimanaiman mashaa'oraz utaapauzo-kao zii kiwiin, aonaa kizi u'atadinpan. Tominkaru aipan ati'o Israelitenao bii iki'o pidannao dikintapadinan. Mazan ĩdikintapan katokon-tinan nii, Gentilenao mishidan dono'o naa Tominkaru aitan kawana'ati.

²⁶ Uruu dauna'an, ipai'o ni'i naa Israelitenao kazannaata-kao, na'apa usaadinpan Tominkaru paradan ida'a:

“Zion* iki'o nii Tominkaru pidanannao kaza-
naatiki wa'atin,

* **11:26** Zion, oo Jerusalem.

uru'o nii so'ota ipai Jacob takaa-daunnao
ĩsha'apaapan ai oia'o.

27 Õmishian nii wuru'u Õparadanuz,
õsha'apata'azooniaz ĩ'ati,[†]
õso'otan dono'o naa ĩ'oian.”[‡]

28 Israelitenao kashadan idi Kaimana'o Kuwai,
ukau'an Tominkaru taruba ĩdyaun, Kaimana'o
Kuwai kaawa-kinaa nii unao Gentilenao ida'ati.
Mazan Tominkaru zaamatan idi ĩdyaun kotua'a
naa papidanannao nii, pakawan umarainpan
ĩdyaun. Usha'apanum kau'an, na'apa'o
ukowaadan ĩdoku-daunnao ati, pasha'apatan
nii.

29 Usha'apanum kau'an, Tominkaru zaamatan
an papidanannao nii, na'iki ukian dono
ukaminka'utan nii ĩdyaun, aonaa na'apainim
nii upana'adan panyukunuu.

30 Kiwiin zii unao Gentilenao, tuukii udik-
intapan Tominkaru. Mazan aizii, Tominkaru
kamunan-kidan unao, Israelitenao dikintapan
idi'i naa uruu.

31 Aizii kai, ĩnaou'u naa dikintapa Tominkaru,
na'apa'o nii kapam ukamunan-kidan ĩdyaun di-
ina'iti'i, ukamunan-kidan kawan unao Gentile-
nao.

32 Ukau'an ipai Jewnao na'iki Gentilenao dik-
intapainauz, Tominkaru taratapanii kawanu'o
ĩdyaun, aonaa kizi ĩkidoopan padikintapan ai uruu,

[†] **11:27** *õsha'apata'azooniaz ĩ'ati:* uruu dakota-kao Pa'ina'o
Covenant. Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu
Masha'apannaada-kinaa di'ii, 'covenant' waranu'u. [‡] **11:27**
Isaiah 59:20-21; 27:9

na'apa'o ida'an kizi utukapa-kidan pakamunanun i'ati.

Tominkaru konaukii-kida-kao

³³ Umanawunu'o mishi Tominkaru kamunanun! Uka'iita mishi padi'itapan pasha'apata'azoonii, na'iki uaitapa kaimanaiman na'apam pasha'apatan pasha'apata'azoonii! Kanom aitapa Tominkaru di'itinpan na'iki usha'apata'azoonii? Kandii aitapa na'apam nii Tominkaru sha'apatan wuru'u pasha'apata'azooniaz?

³⁴ Kotua'o saada-kariwai Tominkaru Paradan kian:

“Aonaa kanom aitapan na'apa'oram waNaobanaa Tominkaru di'itapan aimaakan.

Na'iki aonaa kanom kakinaotan uruu usha'apata kizi aimaakan. §

³⁵ Aonaa na'ia'oram pidan taa'o aimaakan Tominkaru ati, marii kizi ukawadauntanuz.”

³⁶ Ipai aimaakan utomanii na'iki utaapanii pa'idiwaru, na'iki uaipan kawana'ati'o ipai aimaakan sha'apan. Marii karikaonan Tominkaru taapa-kao umanawunu'o nii. Amen.

12

Marii mishidainao taainan kaimanaiman Tominkaru ati

¹ Ukau'an õmin-mishidannao, Tominkaru kamunan-kidan idi dobata unao, õpishaan tuukii unao: utain kaimanaiman Tominkaru ati, zowii-kariwai aimaakan taa-kao kawan,

§ 11:34 Isaiah 40:13

mazan unao kakupan pu'u pa'an, usha'apata kaiman aimakaan Tominkaru konaukii-kidan nii. Na'apa'o wuru'u utaapa-kaouz umanawun nii.

² Aonaa utamakapa'ana'a udazaba anainao pidannao kaduz, maaitapa-kainaouz Tominkaru. Mazan ukashaapa'a naa Tominkaru pana'adan udi'itinpan, pa'inaa kizi'i naa ukaduz. Na'apa'o ida'ana'o nii uaitapan na'apam Tominkaru aipan mashaapa-karu, wuru'u kaimana'oraz na'iki ukonaukii-kidaniaz na'iki sakitapa'oraz.

³ Tominkaru kamunanun idi õ'ati, na'iki uzaamatan idi õgaru, kowaadapa'o nii paparadan, õkian ipai unao ati mishidainao: Mana'a utaapinpa'ana'a umanawun nii powa'a zii uka'iitan ai usha'apatan aimakaan, mazan udi'itapa usha'apatan aimakaan patumaaka wuru kawana'ati'i Tominkaru aipan ati'oraz uka'iitan usha'apatan, umishidan ida'ana'oraz uruu.

⁴ Pidan nanaa bauda'apa, mazan iriba usha'apauzin, na'iki pana'a kida ikaminka'utan unanaa.

⁵ Ukau'an na'apa'o kapam waunao mishidainaouz. Mishi iriba waunao padamata, mazan Tominkaru baokopatan idi waunao Jesus Christ ida'ati, bauda'apa'o kawanu'o wananaa, na'iki ipai washa'apauzin kida, pana'a kida ikaminka'uaakan.

⁶ Pana'a kida Tominkaru taan wa'ati waka'iitanii washa'apatan. Ukau'an marii washa'apata wuru'u waka'iitaniaz washa'apatan. Puka'iitan an pukowaadan Tominkaru di'iki'o kuwai, marii pukowaadan wuru'u pumishidaniaz.

7 Puka'iitan an pukaminka'utan pidannao, pukaminka'uta ãdyaun. Puka'iitan an putominapakidan pidannao Tominkaru paradan dau'u, marii putominapa-kidan ãdyaun.

8 Puka'iitan an puma'ozakadan mishidainao nyukunuu, marii puma'ozakadan ãdyaun. Puka'iitan an puka'idiwatan pidan pusha'apauz idi, marii puka'idiwatan kaimanaiman na'iki konaukia'o ida'an. Puka'iitan an pukazowautapan puiribannao, marii pukazowautapan kaimanaiman. Puka'iitan an pukamunan-kidan pidan baiaapa'o kasha'ora'a, pusha'apata punyukunuu konaukian ida'an.

9 Mishiiman pa'i umarainpaaka. Umuuda oia'o aimakaan. Kaimanaiman uzaaminapa kaimana'o ida'ati.

10 Umarainpaaka tuukii na'apa inawuzuinao manawun kawan. Unao kiwiin uaida-kida'a utaa-pan uiribannao umanawun nii.

11 Mana'a uzoono'o na'a, mazan minziiwa na'iki konaukii ukauzin waNaobanaa ati.

12 Konaukii umashaapa, uzaudapan idi'i naa Tominkaru sha'apata'azonii u'ati. Mana'a ukashadina'ana'a aimakaan kasha'ora'o sha'apan dono u'ati. Karikaonan utoriinapa Tominkaru ati.

13 Kaina'an dono unao bii'i aipa'o pakaminka'uta-kao, utaa ã'ati aimakaan kaina'a'o u'ida'a. Konaukii udapaapa udapu ati tawarainao.

14 Pidannao antamikitan dono unao, utoriinapa Tominkaru ati, usha'apata kizi kaimana'o aimakaan ã'ati, aonaa upishaa'ana'a usha'apatan dikauda'o aimakaan ã'ati.

15 Pidannao konaukian dono, ukonaukii ĭtuma. Ba'orainao nyukunuu kasha'oran dono, ukasha'ora ĭtuma.

16 Patumaaka utaapa unyukunuu umin-mishidannao tuma. Mana'a u'atadinpa'ana'a, mazan ukaudin sha'apa'oram karikaonan pidannao tuma. Mana'a utaapinpa'ana'a aitapa'o nii ba'orainao ai.

17 Usha'apata-kao dono oia'o ida'an, mana'a ukauna'ana'a. Udi'itapa pa'an usha'apatan kaimana'o aimaakan ipai pidannao ati.

18 Uturuan an, umashaapa kaiman ipai pidan tuma.

19 Aizii õmin-mishidannao, pidan sha'apatan dono dikauda'o aimaakan u'ati, mana'a ukauna'ana'a, marii Tominkaru pa'an kaunaata unao. Usha'apanum kau'an kaikapa'o usaadinpan kotua'o Tominkaru Paradan ida'a:

“Õgaru'o nii kaunaata;

õgaru'o nii kawinipinaata powaa iti,”*

Naobanai kian.

20 Mazan kaikapa'o pa'an usaadinpan koshan Tominkaru Paradan ida'a:

“Pidan to'ora-kizaitapa'o pugaru zamazin dono,

putaa u'ati aimaakan unikan nii;

umaradakon dono, putaa u'ati utuzan nii.

Pusha'apatan an na'apa'o u'ati,

uba'azoinpan nii pa'ida'a pasha'apatanii aimaakan dau'an.”†

21 Mana'a putaapada'ana'a dikauda'o aimaakan sha'apata-kariwai pu'ati sha'apata-kidan pu'ati dikauda'o aimaakan. Mazan pusha'apata

* 12:19 Deuteronomy 32:35 † 12:20 Proverbs 25:21-22

mishi'oraiman kaimana'o aimaakan, na'apa'o ida'ana'o nii pudikintan.

13

Mishidainao

na'iki wiizai zowaunaanao

¹ Marii pa'i ipai pidannao izo'atin wiizai zowau-naanao, usha'apanum kau'an, Tominkaru aipan ati'o wuru'u ikazowautapanuz wiizai. Kai'oraz wiizai zowaunaanao, Tominkaru wuru'u zaamata'oraz idyaun kazowautapa'o nii wiizai.

² Ukau'an, pidan dikintapan dono idyaun, udikintapan Tominkaru zaamatanii wiizai zowau-naanao ni'o wuru'u. Na'iki pidan dikintapa'oraz idyaun, paaipan ati'o nii upataka'uta-kidinan.

³ Pidan sha'apata'o kaiman aimaakan, aonaa kanom nii utarian wiizai zowaunaanao ai. Mazan pidan sha'apata'o dikauda'o aimaakan, taria'o nii umashaapan. Ukau'an, aonaan dono puaipan pumashaapan tarii wiizai zowaunaanao ai, pusha'apata kaimana'o aimaakan, uruu kaimana'o nii i'ati.

⁴ Usha'apanum kau'an Tominkaru poitorunao wuru'u inaouz, sha'apata'o nii kaimana'o aimaakan unao ati. Mazan pidan sha'apatan an dikauda'o aimaakan, taria'o nii umashaapan. Usha'apanum kau'an, ipataka'utan nii pidan usha'apatan dono dikauda'o aimaakan. Tominkaru ati'o wuru'u ikaudinanuz, ipataka'utan dono pidan sha'apata'oraz dikauda'o aimaakan.

⁵ Uruu idi, marii uizo'atin wiizai zowaunaanao, aonaa soo ipataka'utan ai mani unao, mazan uaitapan idi kaimana'o wuru'u na'apa'oraz.

⁶ Uruu idi'o marii kapam ukawinipinaan tax, wiizai zowaunaanao ati. Usha'apanum kau'an, Tominkaru ati'o ikaudin wuru'u, ikazowautapanuz wiizai.

⁷ Ukau'an usha'apata wuru'u iaipaniaz usha'apatan. Iaipan dono ukawinipinaan tax, ukawinipinaata i'atiz. Kaina'an dono ba'oran tax iaipanii kawinipinaata-kao, marii ukawinipinaan kapamaz. Utaapa ipai idyaun umanawunu'o nii.

Wamarainpaaka

⁸ Mana'a umawinipinaatapa'ana'a pidan. Soo marainpaaka-karu pa'an umawinipinaatapa uiriban ai. Pidan sha'apatina'o na'apa, izo'ati'o ipai Kakinaorii wuru'u.

⁹ Kaikapa'oraz Tominkaru kakinaori kida'a: Mana'a puba'orantapa'ana'a. Mana'a puzowia'ana'a pidan. Mana'a pukoidapa'ana'a. Mana'a puna'azootapa'ana'a ba'oran pidan idiwau. Na'iki ipai ba'oran kakinaorii kida, ibaokopatinan kaikapa'a: "Pumarainapa ipai pidan na'apa pumarainpan kawan punanaa."

¹⁰ Pidan marainpa'o pairiban, aona'o nii usha'apatan dikauda'o aimaakan pairiban ati. Ukau'an pidan marainpa'o pairiban, sha'apatina'o ipai kakinaorii aipan kawana'ati.

¹¹ Aizii na'apa'a naa pa'i umashaapa, uaitapan idi umanawunu'o aimaakan sha'apa'azon dono'ora'a naa wuru'u wamashaapanuz kai. Ukau'an, uzaudinpa'a naa pa'i, usha'apanum kau'an, wakazannaata-kao kmoon, powa'a'ora'a

naa umaonapatan wasakadinan dono'o wamishidan ai.

¹² Maonapa'a naa maruta'o dobatan, na'iki aizii wakanada'akan naa wuru'u. Mana'a naa washa'apaapa'ana'a aimaakan kida maruta'o dono'oraz usha'apaapauzo-kao. Washa'apata'a naa aizii kaiman kida'o aimaakan wakandan pu'u.

¹³ Kaimana'a naa washa'apainapa, kanada'o-karua'oraz pidannao mashaapan kawan. Aonaa wamako'ona'a mapidankiika'o baokopainapa-karu di'iti, oo wapo'idi'i na'a. Mana'a naa waba'orantapa'ana'a, oo wakaiwaa'ana'a wananaa madoronaa-daun na'iki kakiba'azonna'o ida'an. Mana'a naa wazunaapaaka'ana'a, oo wakishauziaaka'ana'a.

¹⁴ Na'iki mana'a naa wadi'itinpa'ana'a washa'apata'azon dau'u oia'o aimaakan, tuukia'oraz wananaa sha'apata'azon. Mazan mishi'oraiman, watamakapa'a naa pa'an Naobanai Jesus Christ kaduz.

14

Mana'a wadakota'ana'a wamin-mishidan oia'o pidan nii

¹ Konaukii udapaapa mishidainao aona'oraz zii ĩmishidapan ma'ozakan. Mana'a ukashadaakapa'ana'a ĩtuma, ĩmishidapan idi pana'a unao ai.

² Panaadon kaina'a pidannao, aona'oraz zii ĩmishidapan ma'ozakan, ĩ'itiiman aonaa Tominkaru taapadan dunai nika-kao, uruu idi ĩnikan soo paowa-kariwai karikaonan. Na'iki

kaina'a ba'oran mishidainao, ĩaitapa turuu panikan kanom kaduz karikaonan wanyukunui.

³ Pidan nika'oraz kanom kaduz karikaonan wanyukunui, aonaa kizi pa'i udakooan wuru'u aona'oraz unikan dunai. Na'iki pidan aona'oraz unikan dunai, aonaa kizi pa'i udakotan oia'o pidan nii, nika'oraz kanom kaduz karikaonan wanyukunui. Usha'apanum kau'an, Tominkaru zaamatanii uruu papidanan nii.

⁴ Kandii nii pudakotan ba'oran pidan poitoru oia'o nii? Unaobana'o nii pa'an kowaada usha'apatan kaiman aimaakan, oo aonaa. Kaimana'o nii usha'apatan aimaakan, usha'apanum kau'an ma'ozaka'o wuru'u wanaobanaa Tominkaruz, turua'o ukaminka'utan usha'apatan kaiman pakaudin-kizi.

⁵ Na'apa kapam, kaina'a panaadon mishida'o, utaapan pabi'i kida kamoo umanawunu'o nii ba'oran kamoo kida ai. Mazan ba'oran pidan ati, ipai kamoo na'apa kida pa'idiwaru umanawunun. Marii ipai pidan aitapan kanom kaimana'o aimaakan pasha'apatan nii.

⁶ Pidan taapa'oraz pabi'i kida kamoo umanawun nii, utaapan idi'o Tominkaru umanawun nii wuru'u. Aizii pidan nika'oraz kanom kaduz karikaonan wanyukunui, unikanuz, utaapan idi'o kapam Tominkaru umanawun nii wuru'u. Usha'apanum kau'an utoriinapanii Tominkaru ati panikanii dau'an. Na'apa kapam, pidan aona'oraz unikan pabi'i kida wanyukunui, aonaa unikanuz, utaapan idi'o Tominkaru umanawun nii wuru'u, na'iki

utoriinapanii kapam Tominkaru ati panikanii dau'an.

⁷ Aonaa na'ia'oram waunao mashaapan wa'ati'o karikaonan. Na'iki aonaa na'ia'oram waunao mawakan wa'ati'o karikaonan.

⁸ Wakakupan an, wanaobanaa Jesus Christ ati'o wuru'u wakakupanuz. Na'iki wamawakan an, waNaobanaa ati'o wuru'u wamawakanuz. Ukau'an, wakakupan an, oo wamawakan an, waNaobanaa idiwau waunao.

⁹ Uruu idi'o Jesus Christ mawakan na'iki ukakudan powaa iti, uruu kizi ipai pidannao, mawakainao na'iki kakupainao Naobanaa nii.

¹⁰ Aizii pugaru, nika'oraz paowa-kariwai karikaonan, kanom nii pudakotan pumin-mishidan oia'o pidan nii, unikan idi kanom kaduz karikaonan wanyukunui? Aizii pugaru kapam, nika'oraz kanom kaduz karikaonan wanyukunui, kanom nii pudakooan pumin-mishidan, umanikakan idi pabi'i kida wanyukunui? Ipai'o nii waunao kadishitan Tominkaru kanaapu ii diina'iti'i. Uruu'o nii pa'an: “kaiman,” oo, “aonaa ukaimanan,” kii, washa'apatanii kida dau'an.

¹¹ Tominkaru Paradan saadinpa'o kian:
 “ ‘Mishi òkakupan idi,’ Naobanaa kian,
 ‘mishi'o nii ipai pidannao dawukan òkanaapu ati,
 na'iki ipai'o nii pidannao kowaadan, ògaru
 wuru'u Tominkaruz.’ ”*

¹² Ukau'an ipai waunao, wakowaadan nii washa'apatanii dau'u Tominkaru ati.

*Aonaa wawaota-kida'ana'a
 wamin-mishidan*

* **14:11** Isaiah 45:23

13 Ukau'an aona'a naa wadakota'ana'a wamin-mishidan oia'o pidan nii. Mazan mishi'oraiman, watoma'a naa wanyukunuu aonaa kizi washa'apatan aimaakan pozawata-kida'o nii ĩdyau'n oia'o di'iti.

14 Ōzaamatinpan idi waNaobanaa Jesus Christ ida'ati, ōaitapa kaimanaiman aonaa na'ia'oram wanyukunui oia'o Tominkaru ati unika-kao an. Mazan pidan zauda-kidan an oia'o Tominkaru ati unika-kao wuru'u wanyukunui, aizii unikan anaz, oia'o wuru'u usha'apataniaz.

15 Pukasha'oradan an pumin-mishidan nyukunuu punikan idi wanyukunui, aona'oraz uzauda-kidan ukaimanan unika-kao, aonaa pumarainpan mani uruu wuru'u. Aonaa pu'oia'ana'a pumin-mishidan nyukunuu punikan ida'an wanyukunui aona'oraz uzauda-kidan ukaimanan unika-kao, uruu dikin ia'o Christ Jesus mawakan.

16 Aonaa putaapada'ana'a kaimana'oraz pu'itiiman pusha'apatan aimaakan, kaunamanaata-kao dikauda'o nii.

17 Usha'apanum kau'an Tominkaru naobanaitapa-kao, aonaa aimaakan nika-kao, oo tuza-kao di'ii'aka'o mani. Mazan mashaapa-karu sakitapa, kaiman, na'iki konaukii, Kaimana'o Doronaa kaminka'utan ida'an waunao.

18 Pidana kaudinan an na'apa Christ ati, kaimana'o nii Tominkaru ati. Na'iki kaimana'o nii pidannao paradan udau'an.

19 Ukau'an, marii karikaonan watiwaa washa'apatan kaimana'o aimaakan, wa-mashaapa kizi kaiman wamin-mishidannao

tuma, na'iki wama'ozakada kizi ñnyukunuu.

²⁰ Aonaa pupataka'ua'ana'a Tominkaru sha'apataniaz mishida'o nyukunuu ii, punikan ida'an wanyukunui. Ipai wanyukunui turua'o unika-kao. Mazan dikauda'o wuru'u pidan nikanuz wanyukunui pawaota-kida-kinaa nii pamin-mishidan oia'o di'iti.

²¹ Ukau'an sakitapa'o aimaakan sha'apata-kao: aonaa punika'ana'a wanyukunui, oo putuza'ana'a ma'ozaka'o riwunii, oo pusha'apata'ana'a aimaakan pumin-mishidan waota-kinaa nii oia'o di'iti.

²² Ukau'an na'apa'oram pumishidanii, soo Tominkaru ati puparada udau'an. Pidan sha'apatan an paaitapanii kaimana'o aimaakan, na'iki unyukunuu kowaadan an u'ati aonaa oia'o mani wuru'u usha'apataniaz, konaukia'o pidan uruu.

²³ Mazan pidan zauda-kidan an aonaa ukaimanan unika-kao wuru'u wanyukunui, mazan upu'u zii unikanuz, oia'o Tominkaru ati wuru'u na'apa'oraz, unikan idi wanyukunui aona'oraz uzauda-kidan ukaimanan. Usha'apanum kau'an, oia'o wuru'u pidan sha'apatanuz aimaakan aona'oraz uaitapan kaimanaiman, kaimana'o oo oia'o wuru'u pasha'apataniaz.

15

Marii washa'apatan aimaakan ba'orainao konaukii-kinaa nii

¹ Waunao, ma'ozaka'oraz wamishidapan, marii wama'ozakadan wunao nyukunuu'u

aona'oraz zii ãmishidapan ma'ozakan. Aonaa wadi'itapa'ana'a washa'apatan aimaakan soo waunao konaukii-kinaa nii karikaonan.

² Mazan mishi'oraiman, marii washa'apatan aimaakan wairibannao konaukii-kinaa nii, wama'ozakada kizi ãmishidapan.

³ Usha'apanum kau'an, Jesus Christ sha'apatan aimaakan aonaa paugaru konaukii-kinaa ni'o mani. Mazan usaadinpan kawan Tominkaru Paradan ida'a: "Pidannao dakoopan dono pu-garu, õgaru Tominkaru baiaapa ãparadan kida."*

⁴ Ipai kotua'o saada-kariwai kida Tominkaru paradan, usaada-kaos watominapa-kinaa ni'o. Na'iki kaminka'uta'o nii waunao, aonaa kizi wadopiidin kasha'ora'o sha'apan dono wa'ati. Na'iki ma'ozakada'o nii wanyukunuu, aonaa kizi wakashadinan wazaudapan Tominkaru kowaadaniaz pataan nii wa'ati.

⁵ Õtoriinpan Tominkaru ati, kaminka'uta'oraz waunao wadopiidin ai, na'iki ma'ozakada'oraz wanyukunuu. Marii kizi ukaminka'utan udi'itinpan patumaaka umin-mishidannao tuma, utamakapan ida'an Christ Jesus mashaapan kaduz.

⁶ Baokopa kizi unao, bauta'apa'o pidan kawan ukonaukii-kidan Tominkaru, waNaobanaa Jesus Christ Daruz.

⁷ Ukau'an, konaukii udapaapa umin-mishidannao, na'apa Jesus Christ dapaapan kawan konaukii unao, pidannao konaukii-kida kizi Tominkaru.

* 15:3 Psalm 69:9

8 Õkowaada sha'atii u'ati, Jesus Christ kaawan Jewnao minka'u ni'o, kainaabata'o nii Tominkaru mishian paparadan, ïdokožu-daunnao ati'oraz ukowaadan pasha'apatan nii.

9 Na'iki turuu kizi kapam Gentilenao konaukii-kidan Tominkaru, ukamunan-kidan idi ïdyaun. Na'apa usaadinpan kawan kotua'o Tominkaru Paradan ida'a:

“Uruu idi, õkonaukii-kidan nii pugaru,

Gentilenao tuma;

õkonaukii-kidan nii pugaru,

õkunuiian ida'an kunui.”†

10 Na'iki kaina'a koshan saadinpa'o kaikapa'a:

“Unao, Gentilenao,

ukonaukii baikopa Tominkaru pidanannao tuma.”‡

11 Na'iki kaina'a koshan saadinpa'o kaikapa'a:

“Ukonaukii-kida Naobanai, ipai unao Gentilenao, ipai unao pidannao ukonaukii-kida uruu.”§

12 Kaina'a Prophet Isaiah saadanii kapam kaikapa'a:

“Kaawa'o nii Jesse* takaan-daun diina'iti'i, na'iki uru'o ni'i naa kazowautapa Gentilenao.

Uruu ida'ana'o nii Gentilenao zaudapan Tominkaru sha'apatan

wuru'u ukowaadauzoniaz pasha'apatan nii.”†

13 Õtoriinpan Tominkaru ati, toma'oraz wanyukunuu kazaudapanu'o nii, marii kizi utaan unao ati kaimanaiman konaukii-karu

† 15:9 2 Samuel 22:50; Psalm 18:49 ‡ 15:10 Deuteronomy 32:43

§ 15:11 Psalm 117:1 * 15:12 Jesse: uruu King David daru.

† 15:12 Isaiah 11:10

na'iki kaimanaaka-karu, umishidan ida'an uruu. Uzaudapatinan ma'ozakadin kizi, Kaimana'o Doronaa ma'ozakan ida'an.

*Kanom ni'o Paul saadan
di'oraz kaarita'a*

¹⁴ Ōmin-mishidannao, tuukii ōmishidan usha'apaapan kaiman aimaakan u'atiaaka. Kaimanaiman uaitapan Tominkaru aipaniaz uaitapan, na'iki uaitapa utominapa-kidaakan udau'u.

¹⁵ Mazan di'ora'a ōkaaritan ida'a, ma'ozaka ōparadan pabi'i kida aimaakan dau'an, ōnyukunuu-kidan u'ati utominapa-kida-kinao. Ōsaadan na'apa, Tominkaru kamunanun idi ō'ati.

¹⁶ Uzaamatan ōgaru kaudina'o nii Christ Jesus ati, kowaadapa'o nii Tominkaru di'iki'o Kaimana'o Kuwai Gentilenao ati, faadaa kaudinan kawan. Ōtaa kizi ĩdyaun kaduunu'o aimaakan kawan, ukonaukii-kidan ni'oraz, Kaimana'o Doronaa saabaan ida'an ĩdyaun.

¹⁷ Ukau'an ōatadapa wuru'u kaudin-kizai Tominkaru ati'oraz ōsha'apaapan, ōzaamatinpan ida'ana'oraz Christ Jesus ida'ati.

¹⁸ Ōparadan nii soo Christ sha'apatanii dau'u ōgaru ida'an, Gentilenao izo'ati-kinaa ni'oraz Tominkaru, ōkowaadanii na'iki ōsha'apatanii kida ida'ana'oraz.

¹⁹ Kaimana'o Doronaa ma'ozakan ida'an, iriba ōsha'apatani umanawun kida'o aimaakan. Ukau'an, Jerusalem iki'o atii Illyricum iti, ipai ōmorotinan donoi kida. Aizii ipai'i naa ōkowaadan na'ii'aka Christ daua'o Kaimana'o Kuwai.

²⁰ Tuukia'o ōkakuwaapa'azon donoi kawana'ati, aona'oraz zii kanom kowaadauzon na'ii Christ daua'o Kaimana'o Kuwai, uruu aonaa kizi ōkaudinān ba'oran pidan sakadanii kaudin-kizai ida'a.

²¹ Na'apa usaadinpan kawan Tominkaru Paradan ida'a:

“Wunaou'u, aona'oraz kakuwaapauzo-karu i'ati udau'an,

īaitapan nii uruu.

Na'iki wunaou'u, aona'oraz īabatauzon udaua'o kuwai,

īaitapan nii uruu.”‡

Paul morowauta'azon Rome iainao mishidainao di'iti

²² Kotua'iki'i naa ōdakotautan ōmorowautan unao di'iti, mazan aonaa ōturuudinān.

²³ Mazan aizii, ōipaia'a naa ōkaudin-kizi ipai wīzai kawana'ati da'ana'a. Ukotua'ikin idi'i naa ōdakotautan ōmorowautan unao di'iti,

²⁴ na'ana'o nii ōaipan ōmorowautapa'akan ōmakopan dono Spain iti. Ōkonaukii-tina'akan dauna'an utuma, ōdobatan ni'i naa, na'iki ōaipan nii pa'i ukaminka'utan ōgaru, ōkaawa kizi Spain iti.

²⁵ Mazan kiwiin ōmakon nii zii Jerusalem iti ōwanaka'anan taa-kariwai aimaakan kida na'iainao mishidainao ati.

²⁶ Macedonia na'iki Achaia Baara ii aka'o mishidainao, tuukii īka'idiwata'azon Tominkaru pidanannao, dadara'oraz ībaiatan mashaapa-karu Jerusalem ii.

²⁷ Panyukunuu aipan ati'o wuru'u
īkaminka'uta'azonuz īdyaun. Mazan

‡ 15:21 Isaiah 52:15

mishi ĩsha'apatan ni'o wuru'u na'apa'oraz, ĩmawinipinaatapanii kawanu'o Jerusalem ia'o mishidainao. Usha'apanum kau'an, ĩnao Jewnao di'iki'o Gentilenao ka'idiwainan kaimana'o idi, Jewnao kowaadan ida'an ĩ'ati Kaimana'o Kuwai Jesus daua'oraz. Ukau'an, na'apa'o kapam Gentilenao ka'idiwatanuz Jewnao kaimana'o idi, pataan ida'an pasha'apauz ĩ'ati.

²⁸ Aizii ōtaankan dauna'an ĩ'ati dyuuda-kariwai ĩ'ati, ōmakon ni'i naa Spain iti. Na'ana'o ni'i naa ōmorowautaana'akan Rome an unao ida'an.

²⁹ Na'iki ōaitapa, ōkaawan dono unao di'iti, ōkaawa-kidan nii kaimana'o aimaakan Christ di'iki'o, ma'ozakada'o nii wamishidapan.

³⁰ Aizii ōmin-mishidannao, wazaamatinpan idi waNaobanaa Jesus Christ ida'ati, na'iki wamarainpaakan idi Kaimana'o Doronaa ida'an, ōpishaan tuukii utoriinpan ōtuma Tominkaru ati, ōgaru dau'an.

³¹ Upishaa Tominkaru, marii kizi ukazannaatan ōgaru mamishida-kainao ai, Judea Baara ii akainaouz. Na'iki upishaa uruu, Jerusalem iainao mishidainao konaukii-kida kizi aimaakan ōna'akaniaz ĩ'idi'iti.

³² Utoriinapa na'apa, konaukii kizi ōkaawan unao di'iti, Tominkaru aipan an una'apan, wama'ozakadaaka kizi ōna'ia'akan dono unao tuma.

³³ Ōtoriinpan Tominkaru ati, una'a kizi ipai unao tuma, uruu taa'oraz wanyukunuu kaiman-kinaa. Amen.

16

Paulnao dyuudan paparadan mishidainao ati

1 Õkia'azon unao ati wadadakoo Phoebe dau'an, kaimana'o pidan oroo, kaminka'uupa'o mishidainao Cenchreae ii.

2 Okaawan dono unao di'iti, konaukii udapaapa oroo, na'apa mishidainao aiapa-kao kawan ãnaubaan pamin-mishidan, usha'apanum kau'an mishida'o Jesus wuru'u orooz. Oaipan an ukaminka'utan paugaru kanom dau'an karikaonan, ukaminka'uta pa'i oroo. Usha'apanum kau'an, iriba'o okaminka'utauzon pidannao, õgaru okaminka'utauzonii kapam.

3 Õparadan pa'i Priscilla na'iki odaiaru Aquila ati, õmin-kaudinannaouz Christ Jesus ati.

4 Ìnao kazannaatauzonii õgaru, ãaitapan pu'u kichana'iki-kia'o wuru'u pasha'apataniaz. Uruu idi kaiman õnyukunuu ã'ati, na'iki ipai mishidainao Gentilenao kaiman ã'ati kapam ãkazannaatan õgaru.

5 Õparadan pa'i kapam mishidainao ati, ãdapu ia'oraz ãbaokopainpauzon.

Õparadan pa'i Epenetus ati, õmarainpaniaz. Uruu kiwiini'o umishidan Jesus Christ Asia Baara ii.

6 Õparadan pa'i Mary ati, dadara'oraz okaudinanan okaminka'uupan unao.

7 Õparadan pa'i Adronicus na'iki Junia ati, õmin-Jewwnaouz, õgaru tuma'oraz ãtarauzo-kao. Ìnao kowaadapa'o Kaimana'o Kuwai, na'iki kaimanaimana'o mishidainao aitapan ãdyaun. Ìnao kiwiini'o ãmishidan Jesus Christ õgaru ai.

8 Õparadan pa'i Ampliatus ati, õmarainpaniaz uzaamatinpan idi waNaobanaa Jesus Christ ida'ati.

⁹ Õparadan pa'i Urbanus ati, wamin-kaudinanuz Jesus Christ ati.

Õparadan pa'i kapam Stachys ati, õmarainpaniaz kapam.

¹⁰ Õparadan pa'i Apelles ati, tiwaa-kariwaiz na'iki tukapa-kida'oraz mishi'o pamarainpan Christ. Õparadan pa'i mishidainao ati mashaapainauz Aristobulus dapu ii.

¹¹ Õparadan pa'i Herodian ati, uruu Jew õgaru kawan.

Õparadan pa'i mishidainao ati, mashaapainauz Narcissus dapu ii.

¹² Õparadan pa'i Tryphena na'iki Tryphosa ati. Ìnao zunnao dadara'o ìkaudinan waNaobanaa Jesus ati. Õparadan pa'i Persis ati, õmarainpaniaz, na'iki dadara'oraz okaudinan waNaobanaa ati.

¹³ Õparadan pa'i Rufus ati, kaimana'oraz manawun ukaudinan waNaobanaa Jesus ati. Na'iki õparadan pa'i kapam udaro ati, taapa'oraz da'i õgaru paudani kawan.

¹⁴ Õparadan pa'i Asyncritus, Phlegon, Hermes, Patrobas na'iki Hermas ati, na'iki ipai ìtumainauz mishidainao ati.

¹⁵ Õparadan pa'i Philologus, Julia, Nereus na'iki udadakoo ati, na'iki Olympas ati. Na'iki ipai ba'orainao ìtumainauz mishidainao ati.

¹⁶ Konaukii unaubaa umin-mishidannao ubaokopatinan dono.* Ipai da'ainao mishidainao Jesus Christ, ìdyuudan paparadan unao ati.

* **16:16** Paul dono'o mishidainao baokopatinan dono, ìtukapa-kidan panaubaan oo pakonaukii-kidan pamin-mishidannao pakissitan ida'an ìdyaun pakaozoo ati, oo pataawu ati, oo panaadon paka'u ati.

17 Ōpishaan tuukii unao ōmin-mishidannao: uzaudinpa'a naa wunao aia'a, buutaaka-kida'oraz pidannao, na'iki to'orataaka-kida'oraz ĩdyaun pa'atiaaka, na'iki pozawaabi'ita-kida'oraz ĩmishidapan Christ. Na'iki pana'iti'oraz ĩkuwaa unao tominapa-kida-kaao ai. Mana'a unyukunuupa'ana'a ĩdyaun!

18 Pidannao na'apa'oraz ĩsha'apatan aimaakan, aonaa waNaobanaa Jesus Christ ati'o mani ĩkaudinan wuru'u, mazan soo panyukunuu aipan kawana'ati'o karikaonan. Konaunam ĩtoman pakuwaa na'iki ĩkonaukii-kida nii kawanu'o pidan, na'apa'o ida'an ĩmariidan pidan. Aona'oraz uzaudinan na'apa'o mariidin-karu ai!

19 Ipai'i naa pidannao abatan unao izo'atipan dau'u Kaimana'o Kuwai, ukau'an tuukii ōkonaukian unao dau'an. Mazan una'apan pu'u, ōaipan uaitapan kaimanaiman kanom kaimana'o usha'apata-kaao, na'iki aonaa kizi uturukadinan oia'o aimaakan dau'ati.

20 Tominkaru, taa'oraz wanyukunuu kaiman-kinaa wamin-mishidannao tuma, kadimana'o ni'i naa umainaabatan Satan, aonaa kizi powa'a udik-intan unao. Ōtoriinpan Tominkaru ati, marii kizi pakawan waNaobanaa Jesus Christ kamunanun manawun unao ati.

21 Timothy, ōmin-kaudinan Jesus Christ ati, udyu-udan paparadan unao ati. Lucius, Jason, na'iki Sosipater, ĩnao Jewnaouz ōgaru kawan, ĩdyuudan kapam paparadan unao ati.

22 Aizii ōgaru Tertius, kaminka'uta'oraz Paul saadan di'ora'a kaarita'a. Ōdyuudan kapam ōparadan unao ati, ōmin-mishidannaouz Jesus Christ.

23 Gaius, uruu dapu ia'o õgaru Paul mashaapan, na'iki uruu dapu ia'o mishidainao choochiipauzon, uruu dyuudan kapam paparadan unao ati. Erastus, awunuutapa'oraz wiizai puraatan da'a'a, udyuudan kapam paparadan unao ati. Wa'inawuzu Quartus, udyuudan kapam paparadan unao ati.

24 [Õtoriinpan Tominkaru ati, marii kizi pakawan waNaobanaa Jesus Christ kamunanun tuukii unao ati. Amen.]†

Paul katokontan pakaaritan

25 Marii wakonaukii-kidan Tominkaru! Uruu turua'o uma'ozakadan wamishidapan õkowaadanii Kaimana'o Kuwai ida'an, Jesus Christ daua'oraz. Kotu'u, kotu'u, amazada tominan di'iki'o, dizinapa Tominkaru taapan wuru'u Kaimana'oraz Kuwai.

26 Mazan aizii, Tominkaru prophetinnao saadauzonii kida Tominkaru paradan ida'an uaida-kida kaawa'a naa, Tominkaru karikaonanu'o ukakupan dyuudan kawana'ati. Ipai kizi pidannao, ipai amazada kawana'ati ãmishidan na'iki ãizo'atin Christ.

27 Uruu bouda'apa Tominkaru, na'iki uruu paba'orantin aitapa'o ipai aimakaan. Marii kizi ipai waunao, karikaonan wakonaukii-kidan uruu, Jesus Christ kaminka'utan ida'an waunao. Amen.

† 16:24 Kiwiini'o saada-kariwai ida'a, aonaa di'oraz saadinpanu'u.

**Kaimana'o Tominkaru Paradan
New Testament in Wapishana (GY:wap:Wapishana)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wapishana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Wapishana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30
